

КУЛЬТУРА

штотыднёвая грамадска-палітычная газета

выдаецца з кастрычніка 1991 года

№ 23 (1670)

7 чэрвеня 2024 г.

XIV Рэспубліканскі фестываль нацыянальных культур пройдзе ў Гродне з 7 па 9 чэрвеня.

На фота — прадстаўнікі Міжнароднага грамадскага аб'яднання "Кангрэс азербайджанскіх абшчын" (удзельнікі студыі танца "Каўказ"), Мінскага гарадскога культурна-асветніцкага таварыства "Айастан" (фальклорны ансамбль армянскага танца "Эрэбуні") і культурна-асветніцкага карэйскага таварыства "Арыранг" (калектыў традыцыйнай карэйскай культуры "Арыранг").

Працяг тэмы — на стар. 8

На парозе новага этапу

Беларусь мае намер развіваць супрацоўніцтва з Манголіяй па шырокім спектры напрамкаў. Пра гэта заявіў Аляксандр Лукашэнка па выніках афіцыйнага перамоў ва Улан-Батары.

Пасля лідары накіраваліся ў палац, дзе Прэзідэнт Беларусі зрабіў запіс у Кнізе ганаровых гасцей: “Уражаны прыгажосцю Краіны вечна сіняга неба і гасціннасцю нашых мангольскіх сяброў. Беларусь зацікаўлена ў ўмацаванні ўзаемадзеяння з

Манголіяй па ўсіх напрамках. Упэўнены, што нашы дзяржавы стаяць на парозе якасна новага этапу развіцця двухбаковага супрацоўніцтва”.

шы дзяржавы візіт першага Прэзідэнта Беларусі ў Манголію, хаця народы звязвае даўняе сяброўства.

— Аснову нашых адносін, безумоўна, стварылі нашы вельмі блізкія і шчыльныя адносіны ў часы існавання Савецкага Саюза. Мы разам з вамі вывалялі супраць законнікаў і акупантаў, разам з вамі аднавілі нашу жывіцу, і мы сёння прыхвалі як паслашчыню добрай волі, як вашы сябры, каб наглыбіць і пашырць нашы адносіны, — сказаў беларускі Прэзідэнт.

Афіцыйныя перамовы прадолжыліся ў пашынарным складзе. Лідары абмеркавалі перспектывыя напрамкі супрацоўніцтва для максімальна поўнага раскрыцця патэнцыялу беларуска-мангольскага супрацоўніцтва. Перш за ўсё размова ішла аб магчымасцях пашырэння ўзаемадзеяння ў гандлёва-эканамічнай сферы, пастаўках на мангольскі рынак запатрабаванай харчовай і прамысловай прадукцыі айтчных прадпрыемстваў, сумеснай рабоце па лініі АПК. Ёсць агульны інтарс ў галіне беспяспекі, правахоўнай дзейнасці, ліквідацыі надзвычайных сітуацый.

Перагаворы стартвалі ў вузкім складзе. Аляксандр Лукашэнка і Ухнаагийн Хурэлсух прыступілі да работы ў традыцыйнай юрце, устаноўленай у адной з зал палаца. Падзякаваўшы за запрашэнне наведаць Краіну вечна сіняга неба, наш лідар заўважыў, што гэта пер-

Па выніках перагавораў Аляксандр Лукашэнка і Ухнаагийн Хурэлсух падпісалі дамову аб дружэлюбных адносінах і супрацоўніцтве паміж Беларуссю і Манголіяй. Усяго ж на найвышэйшым узроўні прынята 14 документаў на развіццё двухбаковых стасункаў у розных галінах. Сярод найбольш значных — дарожная карта супрацоўніцтва Беларусі і Манголіі да 2026 года.

Падчас візіту Аляксандр Лукашэнка таксама азнаёміўся з гісторыяй, самабытнымі звычымі народа гэтай краіны. Кіраўнік нашай дзяржавы наведаў загарадны Цэнтр мангольскай культуры, дзе прэзідэнт пасадзіў сібірскае елка. У гонар высокага гасця з Беларусі ўзнавілі атмасферу мангольскага агульнанацыянальнага фестывалю Наадам, які штогод праводзіцца ў ліпені. Вакаляны і харэаграфічныя нумары чаргаваліся з выступленнямі, прысвечанымі традыцыйным відам спорту.

Аляксандр Лукашэнка падарыў замежнаму лідару два трактары “Беларус” розных мадэляў, а сам атрымаў пару мангольскіх скакуноў. Абодва жарабы — буланай масці. Ім ужо далі мянушкі: Мір і Хуткі.

Падрабязнасці — на сайце president.gov.by

Вынікі і перспектывы

Чарговая апаратная нарада міністра культуры Беларусі Анатоля Маркевіча з начальнікамі ўпраўленняў і аддзелаў міністэрства адбылася 4 чэрвеня. Дзякуючы відэасувязі ў сходзе паўдзельнічалі таксама начальнікі ўпраўленняў культуры абласных выканаўчых камітэтаў.

Асабісты прыём

Наўпрост звярнуцца да кіраўніка галіны і вырашыць свае пытанні? Зрабіць гэта можна ў першую сераду месяца. Вос 5 чэрвеня, згодна з графікам асабістага прыёму грамадзян, у Міністэрства культуры прышлі зацікаўленыя. Уто яны і якія тэмы ўзнімаліся?

Як адзначаюць у ведамстве, асабісты прыём грамадзян заўсёды запатрабаваны і актуальны. Гэта грунтоўны і канструктыўны дыялог, у якім часта з’яўляецца вельмі шырокай праблема, што тычыцца не толькі інтарсаў саміх наведвальнікаў.

Да прыкладу, 5 чэрвеня да Анатоля Маркевіча завітаў Ліза Саціліс — грамадзянка італьянскай скульптур, жывіпісец і ювелір. Яна таксама

— Наведвальнікі Нацыянальнага мастацкага музея змогуць на свае вочы ўбачыць выдатны творы, якія адлюстроўваюць гісторыю і погляд скульптара. Вельмі важна, што гэта менавіта аўтарская праца, — адзначыў Анатоль Маркевіч. — Яна будзе цікавай, безумоўна, як жыхарам нашай краіны, так і шматлікім турыстам, якія прыязджаюць на гэтую беларускую зямлю. Практыка ка паказвае: надвор’ю, які завітаў у Мінск, абавязкова наведае вядучы ўстаноў культуры. Я хачеў бы выказаць вялікую падзяку за тое, што вы знайшлі магчымасць і час прыйсці ў Міністэрства культуры. Я вельмі рады нашай сённяшняй сустрэчцы. Вы — пазітыўны чалавек, які дорыць станоўчыя эмоцыі. Сёння падпісвалі ўсіх нас энергія. Дзякуючы вашай стараннасці, я ўпэ-

нены, культурная дыпламатыя паміж рознымі краінамі яшчэ больш пачаеся.

Ліза Саціліс падзякавала Анатолю Мечыславічу за знаёмства і сустрэчу.

— На беларускай зямлі я вельмі шчасліва. Шчаслівая, таму што менавіта тут алчуваю сябе камфортна і беспякна, — падкрэсліла мастачка. У знак павагі яна перадала незвычайную папшоўку, адрававаную Прэзідэнту Аляксандру Лукашэнка.

Акрамя замежнага гасця, наўпрост да міністра культуры ў той дзень звярнуліся мастакі, а таксама індыўдуальныя прадпрыемствы. Падчас асабістага прыёму ўсе зацікаўленыя атрымалі разгорнуты тлумачэнні. Звароты, якія патрабуюць дэталёвай прапароўкі, узяты на кантроль.

Падарунак для юных творцаў

Міністр культуры Анатоля Маркевіч разам з прадстаўнікамі Мінскага дзяржаўнага мастацкага каледжа імя А. К. Лебавы 4 чэрвеня наведаў будынік новага навучальнага корпуса і інтэрната, узведзеныя на сталічнай вуліцы Багдана Хмяльніцкага, 5.

Перад пачаткам агляду міністр падкрэсліў, што пільна сочыць за поспехамі калектыву і выхаванцаў установы. Высокі конкурс пры паўступленні ў каледж свеччыць аб яго запатрабаванасці і прафесіяналізме выкладчыкаў.

Што тычыцца новых будынкаў, тут ёсць усё неабходнае як для твора-

часці ды навучання, так і для адпачынку. Міністр наведаў кабінеты для педагогаў, аўдыторыі і класы, спартыўную і актыўную залы, жылля пакоі, душавыя і харчаблок. Інтэрнат блочнага тыпу таксама будзе забяспечаны ўсім патрэбным. Будынік ачыніцьшы дзвері 1 верасня, з пачаткам навучальнага года.

У актавай зале ў рамках адзінага дня інфармавання Анатоля Маркевіч пагутарыў з супрацоўнікамі ўстаноў аб ключавых пасланнях Прэзідэнта беларускаму народу і Нацыянальнаму сохду, аб рабоце Усебеларускага народнага сохду і яго ролі ў жыцці краіны, а таксама

аб геапалітычнай сітуацыі ў рэгіёне. Як падкрэсліў міністр, УНС — самы магутны прадстаўнічы орган народаўладдзя, наделены назвымі шырокімі паўнамоцтвамі, якому нададзена права заканадаўчай ініцыятывы.

Падвздожычы вынікі размовы, на прыкладзе будаўніцтва аб’ектаў каледжа Анатоля Маркевіч падкрэсліў значнасць сферы культуры для грамадства і тую ўвагу, якую нашай галіне ўдзяляюць Урад і Кіраўнік дзяржавы.

На заканчэнне сустрэчы міністр падзякаваў супрацоўнікам каледжа і адказаў на пытанні.

Свята культуры і спорту

Так назвалі XVII Рэспубліканскую спартакіяду работнікаў культуры ўдзельнікі мерапрыемства. Спартарніцтва, што праходзілі з 31 мая па 2 чэрвеня пад Мінскам, сабралі аматараў здаровага ладу жыцця з розных куткоў краіны.

Каб паспрабаваць сілы ў дзевяці відах спорту ў эстафеце “Дружная сям’я”, заяўкі падалі 32 каманды прадстаўнікоў нашай галіны. Акрамя зборных з абласцей Беларусі і Мінска, да спартакіяды далучыліся каманды Міністэрства культуры, Нацыянальнай бібліятэкі, Рэспубліканскага цэнтру нацыянальнай культуры і нацыянальнай бібліятэкі, Рэспубліканскага цэнтру нацыянальнай культуры ды іншых.

Спартарніцтва стартвалі ў Рэспубліканскім цэнтры алімпійскай падрыхтоўкі па зیمовых відах спорту “Раўбічы”. У дыжаролернай эстафеце “Золата” заявляла зборная Віцебшчыны. Асноўная частка мерапрыемстваў прыпала на 1—2 чэрвеня: у Рэспубліканскім цэнтры алімпійскай падрыхтоўкі “Стайкі” культуратрынікі змагаліся ў валеболі, міні-футболе, настольным тэнісе, лёгкаатлетчным кроскі, вольным спорце,

перацягванні каната, дартсе і фігурным выдзінні ровара.

Найлепшых выдзінні ў камандных і асабістых заліках сярод мужчын і жанчын. Да прыкладу, у міні-футболе першай стала зборная Вялікага тэатра, а валеболі — прадстаўнікі Гомельшчыны, у валдзінні валебасца — сталічны спартсмены. У выніку каманды ўзышлі на п’едэстал такім чынам: на трэцім

прыступы — Мінская вобласць, на другой — Гомельская, на першай — Віцебская. Удзельнікі спартакіяды атрымалі не толькі заслужаныя ўзнагароды, але і станоўчыя эмоцыі, творчыя падарункі. Нацыянальная студыя “Беларусьфільм” зладзіла для атлетаў сеансы ў палівым кінатэатры. Святочны настор мерапрыемству надалі і выступленні любімых артыстаў.

“Маладзечна-2024”: пакуль інтрыга

Да XXIII Нацыянальнага фестывалю беларускай песні і паэзіі “Маладзечна” застаецца тыдзень. Гапоўныя падзеі разгорнуцца 14 і 15 чэрвеня.

Хто сёлета атрымае гран-пры Нацыянальнага конкурсу малых выканаўцаў беларускай эстраднай песні? Інтрыга неўзабаве будзе раскрыта. Фінал прэстыжнага вакальнага спаборніцтва пройдзе 15 чэрвеня ў Палацы культуры Маладзечна. Пакуль жа прэзідэнты на перамогу актыўна рыхтуюцца да выпрабаван-

ня — рэпсіруюць з Нацыянальным акадэмічным канцэртным аркестрам Беларусі імя М. Я. Фінберга пад кіраўніцтвам Канкраса Расохі. Па тры дні ў той конкурс памагашча 21 малалы спявак — па тры прадстаўнікі ад кожнай вобласці і Мінска.

Учырастая адркрыць фестывалю абудзецца 14 чэрвеня. Да ўзлёгу ў канцэрце “Мелодыі сэрца” запрашаны заслужаныя артысты Рэспублікі Беларусь: Вікторыя Алешка, Наталія Тамела, Дзмітрый Качароўскі, Беларускае дзяржаўнае ансамбль “Песня-

ры”, заслужаны калектыў Рэспублікі Беларусь Дзяржаўнае акадэмічнае ансамбль танца, вакальна-інструментальны ансамбль “Чараўніцкі”. Сярод удзельнікаў імпрэзы таксама лаўраты Нацыянальнага конкурсу малых выканаўцаў беларускай эстраднай песні Данііл Валодыя і Самір Елчыў ды іншыя вядомыя вакалісты. “Мелодыі сэрца” прагучыць у суправаджэнні легендарнага аркестра імя Міхаіла Фінберга.

Падзябная праграма — на сайце festival.by.

Па старонках календара

■ 7 чэрвеня 1963 года — дзень нараджэння архітэктара Галіны Леанідаўны Лейн-Уладальніца Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь у галіне літаратуры, мастацтва і архітэктуры (2002, у складзе аўтарскага калектыву) — за архітэктурна-манументальны ансамбль забудовы цэнтру Давыд-Гарадка з памятным знакам у гонар князя Давыда, створаны ў 1998—2000 гадах. Сярод асноўных работ (усё ў суаўтарстве): помнік ахварам Мінскага гэта “Яма”, мемарыяльны комплекс “Дзесям — ахварам Вялікай Айчыннай вайны 1941—1945 гадоў” (вёска Красны Бераг Жлобінскага раёна), мемарыял “Алея Праведніцкай народнай свету” (Бабруйск), памятны знак у гонар вайскоўца Бабруйскага гэта.

■ 8 чэрвеня з’явіўся на свет Міхаіл (Міхалі Мацвеевіч) Філіповіч (1896—1947) — беларускі мастак, які адным з першых звярнуўся да нацыянальнай тэматыкі, этнографіі, педагогі. Працаваў у тэатры, аднаго жывіпісец і акадэмік, кніжнай графікі. Вялікае значэнне маюць замалюўкі народнага адзення, зробленыя Філіповічам на Міншчыне, Случчыне, Магілёўшчыне, Палессі. У часы вайны ўдзельнічаў у афармленні перыядычных выданняў, у тым ліку часопіса “Партызанская дубіна”, стварыў серыю антыфашысцкіх карыкатураў. У апошнія гады жыцця працаваў у жанры лірычнага пейзажа.

■ 8 чэрвеня нарадзілася піяністка Тамара Вартаўнаўна Мяснісарова (1913—1990). Заслужаная артыстка БССР. У 1944—1948 гадах працавала канцэртмайстрам у Беларускай тэатры оперы і балета, у 1948—1985-м — канцэртмайстрам-акампаніятарам Дзяржаўнага камітэта Таэта Міністэрства БССР па тэлебачанні і радыёвяшчэнні (дзярж. Нацыянальнага дзяржаўнага тэлебачання Рэспублікі Беларусь).

■ 11 чэрвеня з’явіўся на свет Кастянцін Мікалаевіч Саннікаў (1896—1965) — рэжысёр, акцёр. Народны артыст БССР, лаўрат дзярж. Сталінскай прэміі. З 1926 года акцёр БДТ-2 у Віцебску (дзярж. Нацыянальнае акадэмічнае драматычнае тэатр імя Я. Коласа). З 1932 года ўзначальваў 3-і Беларускі тэатр. З 1937-га працаваў у БДТ-1 (сёння Нацыянальнае акадэмічнае тэатр імя Янкі Купалы), у 1948—1952 гадах — яго мастацкі кіраўнік.

Падчас экскурсіі па кінастудыі

Перспектывы беларускага кінематографа

Развіццё айчынай кінагаліны і работу Нацыянальнай студыі "Беларусьфільм" абмеркавалі 30 маі падчас пасяджэння калегіі Міністэрства культуры. Галоўнае за канструктыўнай размовы — у нашым аглядзе.

У 2021 годзе Прэзідэнт падпісаў Указ "Аб развіцці кінематографіі", што стала вялікай падтрымкай для "Беларусьфільма". Ад прадпрыемства патрабавалася стабілізаваць фінансавы баланс і стварыць якасную кінапрадукцыю на знешнім і ўнутраным рынках. Як адзначыў міністр культуры **Анатолій Маркевіч**, у сённяшняй студыі паўнацінае пэрыяд забеспечана бясспраўна работа прадпрыемства, назіраюцца вынікі пошуку і распрацоўкі таленавітай моладзі. Пацвярджэнне таму — фільм "Кіношнікі", рэжысёрам якога з'яўляецца малады спецыяліст Кірыл Халецкі. Працягванне супрацоўніцтва з Беларускай дзяржаўнай акадэміяй мастацтваў па падыроўню адымсаў паўдзі для студыі і ліку выпускнікоў. Выкананы два з чатырох ключавых паказчыкаў работы прадпрыемства: аб'ём экспарту паслуг і зніжэнне ўзроўню затрат на вытворчасць і рэалізацыю прадукцыі. Разам з тым за-

ключавых паказчыкаў выкананы толькі адзін — рэнтабельнасць продажаў.

Невыкананне шэрага паказчыкаў вызначаецца тым, што рашэнні аб запуску ігравых фільмаў прымаюцца бесістэмна, у выніку вытворчасць у пачатку або ў сярэдзіне працэсу спыняецца. А пры стварэнні неўраўнаважанага анімашыйнага стужак прыярэту аддаваўся асабістаму густу рэжысёра-пастаноўшчыка і не ўлічвалася патэнцыяльная запатрабаванасць у працэсе. Таму Міністэрства культуры прыняло пэўныя меры па выпраўленні сітуацыі. У прыватнасці, абноўлены Савет па развіцці кінематографіі, у які ўвайшлі практычныя, работніцкі савета, акрамя вызначэння тэматыкі карціны, уключаны кантроль і прыёмка ўсіх этапаў вытворчасці і канчатковага прадукту. Сёлетня года ў кінастудыі на выдаўстановах абласной сеткі дэманстравалася 186 стужак "Беларусьфільма", у тым ліку анімашыйна — 42, неіграва — 120, іграва — 24. Рост колькасці сенаў ад рэалізацыі карцінаў склаў 274,6 %, гледачоў — 267,2 %, валова збор ад паказу фільмаў — 216,1 %.

Удзельная вага беларускай кінапрадукцыі за чатыры месяцы 2024-га склала 28,6 % ад агульнай колькасці сенаў, 39,7 % ад колькасці абсалютных гледачоў і 11,3 % ад вытворчасці фільмаў. У выніку атрыманай дзякуйкі дэманстрацыі фільмаў. Хоць адзначылі і новыя палічы ў прасоўванні карцін мінулага гаду: палічы дзякуючы прыватнаму паказу ў 7,5 % пры плане 6,4 %, але чысты прыбытак не дасягнуў плавных значэнняў і склаў усе 66 %, — распавядае Ірына Удзіміраўна.

Што датычыцца паказчыкаў вытворчасці фільмаў, то за 2023—2024 гады было выпушчана 14 стужак. Сёлетня кінастудыя запланила зняць 26 карцін: дзве іграва, адну змешаную, тры анімашыйныя і 20 неіграва.

СТАНОЎЧЫ ІМІДЖ

Не менш важна запатрабаванасць айчынай кінапрадукцыі ў працэсе і ўмацавання іміджу студыі. У гэтых пытаннях спрыяюць акцыі, якія па даручэнні Урада і па ўласнай ініцыятыве ладзіць Міністэрства культуры. Ся-

род іх — паказ найлепшых беларускіх савецкіх карцін пра вайну і фестываль "Кіна-навік" да 100-годдзя нацыянальнага кіно, які ўжо наведла больш за 20 тысяч гледачоў. Акрамя гэтага, для прасоўвання прадукцыі "Беларусьфільма" Міністэрства распрацавала новую схему прывядзення рэспубліканскіх прэм'ер, што зарэкамэндавала сабе ішам паказу стужкі "Час вярнуцца", ды план мерапрыемстваў па стварэнні станоўчага іміджу студыі.

Шкасаць да айчынай кінапрадукцыі ў краіне расце. Гэта пацвярджаюць лічбы, агульнае генеральным дырэктарам прадпрыемства "Мінаблвідзапракт" **Ташынай Дарашкевіч**:

— За чатыры месяцы 2024 года ў кінастудыі на выдаўстановах абласной сеткі дэманстравалася 186 стужак "Беларусьфільма", у тым ліку анімашыйна — 42, неіграва — 120, іграва — 24. Рост колькасці сенаў ад рэалізацыі карцінаў склаў 274,6 %, гледачоў — 267,2 %, валова збор ад паказу фільмаў — 216,1 %.

Удзельная вага беларускай кінапрадукцыі за чатыры месяцы 2024-га склала 28,6 % ад агульнай колькасці сенаў, 39,7 % ад колькасці абсалютных гледачоў і 11,3 % ад вытворчасці фільмаў. У выніку атрыманай дзякуйкі дэманстрацыі фільмаў. Хоць адзначылі і новыя палічы ў прасоўванні карцін мінулага гаду: палічы дзякуючы прыватнаму паказу ў 7,5 % пры плане 6,4 %, але чысты прыбытак не дасягнуў плавных значэнняў і склаў усе 66 %, — распавядае Ірына Удзіміраўна.

РАБОТА З МОЛАДДЗІЮ

У цэнтры ўвагі аказаліся і пытанні навучання кадраў у Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, выхавання творчай моладзі ў духу патрыятызму і абнаўлення праблем будучы адпаведнасці ў практычнае саадзяжэння калегіі.

На падрыхтоўку спецыялістаў, якія накіроўвае "Беларусьфільм", акадэмія задавальняе на 100 %. Для студэнтаў праводзяць практычныя заняткі па кінастудыі, перададипломная і вытворчыя практыкі таксама праходзяць на прадпрыемстве.

Па словах генеральнага дырэктара "Беларусьфільма" **Юрыя Аляксеева**, кадравы склад устаноў за 2023 год абнавіўся практычна на чвэрць у тым ліку за кошт прыёму на працу 13 маладых спецыялістаў — выпускнікоў акадэміі.

На прадпрыемстве былі арганізаваны практычныя заняткі для 24 студэнтаў. У выніку вылучаны восем. Аднак сур'езным недахопам усё яшчэ з'яўляецца адсутнасць маладых кадраў, якія валодаюць сучаснымі тэхналогіямі. Сфарміравана творчая група са студэнтаў БДАМ, якая ўзялася за здымкі патрыятычнага фільма "Беларусь у асобах". Яго прэм'ер абудзіцца ў Гродне на пачатку ліпеня. Работа праводзіцца на сродкі абывыканкамаў. Студыя "Летніца" распрацавала 38 сніпоў для вытворчасці карцін аб генацыдзе беларускага народа ў гады Вялікай Айчынай вайны, духоўным жыццём грамадства, сацыяльнай сферы, наваколным свеце. 14 тэм будучы малады спецыяліст, — адзначае Юры Аляксеев.

ГАЛОЎНАЯ МЭТА

Перад кіраўніцтвам студыі былі пастаўлены наступныя задачы: стварэнне запатрабаваных гледачым фільмаў, рост даходаў ад рэалізацыі праўоў на паказ беларускай кінапрадукцыі ды іншых паслуг, выхад на знешня рынку, рашэнне кадравых пытанняў па працу сапраўдных прафесіяналаў і таленавітай моладзі. Шляхі ўрэгулявання закранутых праблем будучы адпаведнасці ў практычнае саадзяжэння калегіі.

Жаданне зняць такі праект з'явіўся пасля візіту ў мемарыял "Баграціён". Лічу, каб зразумець, што такое нашы мемарыяльныя комплексы, трэба завітаць туды і ўбачыць усё на свае вочы. Аднак большасць людзей, якія вандруюць па краіне, не ведаюць, што за некалькі кіламетраў ад іх маршшрута ёсць манументы, скульптурныя групы і нават цэлыя комплексы, прысвечаныя важным падзеям вайны. Беларусам не заўсёды знаяма цудоўныя, інфармацыйна насычаныя кампазіцыі, бо яны знаходзяцца на адлегласці ад гарадоў і пасёлкаў. Наш праект адрэка малавядомыя мемарыялы і,

Фрагмент раскадровкі эпизоду "Ала" (рэж. Наталля Касцючэнка)

Манументальныя гісторыі

Напрыканцы чэрвеня выйдзе новы праект Нацыянальнай кінастудыі "Беларусьфільм" — анімашыйны альманах "Мемарыяльныя комплексы Беларусі". Паць яго выпускаю правядуць гледачоў па незвычайных сцяжынках нашай краіны і раскажуць аб мясцінах, што захоўваюць памяць пра Вялікую Айчынную.

Лічу стварэння анімашыйнага фільма, прысвечанага вайнавым мемарыяльным комплексам, належыць кінарэжысёру **Канстанціну Андрушчакіну**. Задумна нарадзілася яшчэ ў 2014 годзе, аднак на яе ўваабліненне спатрэбіўся час.

— Жаданне зняць такі праект з'явіўся пасля візіту ў мемарыял "Баграціён". Лічу, каб зразумець, што такое нашы мемарыяльныя комплексы, трэба завітаць туды і ўбачыць усё на свае вочы. Аднак большасць людзей, якія вандруюць па краіне, не ведаюць, што за некалькі кіламетраў ад іх маршшрута ёсць манументы, скульптурныя групы і нават цэлыя комплексы, прысвечаныя важным падзеям вайны. Беларусам не заўсёды знаяма цудоўныя, інфармацыйна насычаныя кампазіцыі, бо яны знаходзяцца на адлегласці ад гарадоў і пасёлкаў. Наш праект адрэка малавядомыя мемарыялы і,

мы спадзяёмся, выкліча цікакасць да іх, — распавядае Канстанцін Віктаравіч.

Аўтары выкарысталі матэрыял з натуральных здымак, каб паказаць, як выглядаюць манументы, і анімашыйную рэканструкцыю мінулага. З іх дапамога расказаўца гісторыя кожнага помніка.

— У вайнавай дакументальнасці часта рэканструююць падзеі ў ігравой форме. Мы звярнуліся да анімашый — метафарычнай, вобразнай. Такія больш уплываюць на гледача.

Аўдыторыя "Мемарыяльнага" — дзеці і моладзь, але фільм будзе цікавы і дарослым. Пры стварэнні сюжэтаў рэжысёры пабылі ў вострых тэм, нават пра жахі ліхалецця распавядалі ў прастай, згладжанай форме. Падыход да вайнавай тэматыкі ў айчынных аніматораў даўно апрацаваны.

Над альманахам шчыравалі таленавітыя майстры, якія зарэкамэндавалі сабе не толькі ў беларускай, але і ў усветнай анімашый. Выпуск "Няздзейсненая мары" пра мемарыял "Дзеціям" у Красным Брэсце зняты аўтарам праекта Канстанцінам Андрушчакіным. У гісторыі выкарыстаны дакументальныя матэрыялы аб злучэнствах нацстаўцаў, але ключавым стаў ліст Каці Сусанінай — перададипломная завішчанка 15-гадовай дзяўчынікі ўсім дзеціям і дарослым свету, каб яны не дапусцілі паўтарэння жахаў вайны.

Аліз з эпизоду прысвечаны мемарыяльнаму комплексу "Ала". У ўсёмі, што

дала яму назву, халоднай зімой 1944 года, за два тыдні да вызвалення Гомельскай вобласці, фашысты спалілі і расстралілі 1758 мірных жыхароў. 950 з іх — дзеці. Галоўная частка помніка — валуны, свецкі тых страшных падзей, з вытраванымі трагічнымі сюжэтамі. Над выпускам працавала каманда **Наталлі Касцючэнка**. Недалёка ад мемарыяла знаходзіцца яе малая радзіма, таму рэжысёр з трагічным палічыла да справы. Тыя экрэны адлюстраваны і апаведа сваякоў, і асабісты ўспаміны.

— Сам'я маёй маці жыла ў тым мясцінах. Таму было цікава пачуць ад яе малодшай сястры, якім было жыццё да вайны і што зларалася, каб цольнымі ўсімкі людзі перабіраліся ў іншыя месцы, каб выратавацца. Некаторыя моманты мы нават выкарысталі. Выпуск "Няздзейсненая мары" паказалі, як тды п'які лізёны хлеб з няспелага збожжя ці як стужылі ручнікі на высокай тэры, — распавядае Наталля Касцючэнка.

У аснове эпизоду пра мемарыял "Ала" — вытраванне малавядомага хлопчыка той трагічнай раінай 1944-га. Аўтар прызнаецца, што не абшылася без мастацкай выдумкі — стварыла абав'язна ўсёмі вобразамі, каму ўдалося апацель.

Сюжэт будучага выкавалуно. Хлопчык упершыню бачыць аліз з іх летыяй раінай да вайны на вяско-

вай дарозе, а потым — зімой 1944-га. Персанаж падае побач з каменем, і маці паспявае засыпаць сына снегам. У фінале перад намі ўжо дзядуля ўспамінае, як гэты валун, што стаў часткай мемарыяльнай экспазіцыі, выратаваў яму жыццё.

Наталля Касцючэнка адзначае: хоць звычайна група фарміравалася хутка і праскінулася гісторыяй вёскі Алы, працаваць з вайнавай тэмай лавылі складана. Асабліва над стужкай для сямейнай аўдыторыі. Аднак, па словах рэжысёра, гэта рабіць неабходна, каб перастварыць маладое пакаленне.

— Калі мы не распавядзем дзеціям пра мінулыя войны, то расказа нехта іншы. І няма гарантыі, што гэта будзе праўда. Ціпер многія ў свеце спрабуюць перапісаць гісторыю, асабліва Вялікай Айчынай. Таму пра тых падзеі забываць нельга. Такім чынам мы кілошнікам яе са свай гэмі, абараніаю яе і закладваем палмурак развіцця, вывоўваем наступныя пакаленні, — лічыць рэжысёр.

Прэм'ера альманаха "Мемарыяльныя комплексы Беларусі" запланивана на 27 чэрвеня. Паказы прайдучу ў кінастудыях рэспублікі і дзіцячых лагерах. У далейшым асобныя эпизоды будучы выкарыстаны як дадаткі да вучэбных матэрыялаў, каталогаў, лавелікаў, а таксама з явішча на тэлебачанні ў якасці сацыяльнай рэкламы.

Юрыя Бабіцкія з архіваў героя

Кадры з эпизоду "Няздзейсненая мары" (рэж. Канстанцін Андрушчакін)

Музей і павільён "Беларусьфільма"

Прэмера музычнага спектакля "Трыкутнік надзеі", уасобленага на грант Прэзідэнта ў сферы культуры, адбылася 23 мая. Рэжысёр, дацэнт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў Аляксандр Вавілаў разам са сваімі вучнямі прэзентаваў пастаноўку, прысвечаную 80-годдзю вызвалення нашай краіны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

У аснове сюжэта — гісторыя пра васьмінара студэнтаў БДУКМ, якія пасляхова здалі сесію і адправіліся ў відзе на канікулы. Па дарозе яны трапляюць у Белую лагу — Свята-Елісееўскі Лаўрышаўскі мужчынскі манастыр, што на Гродзеншчыне. Там героі знаходзяць стары мяшок з трыкутнымі лістамі часоў Вялікай Айчыннай вайны. І вандроўка маладых людзей набывае зусім іншую місію: яны павінны даведацца ўсю праўду пра жалівыя падзеі мінулага.

РАБІЦЬ ТОЕ, ШТО ПАДКАЗВАЕ СЭРЦА

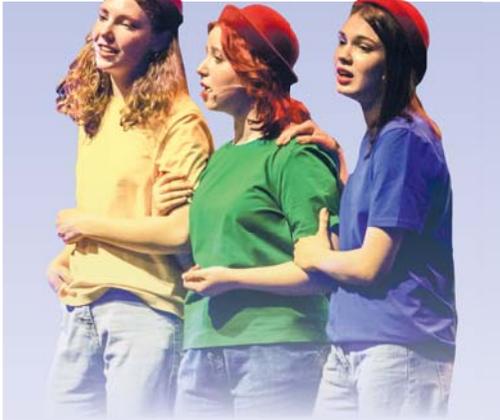
Сцэнарыем і пастаноўкай займаўся лаўрэат спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Беларусі Аляксандр Вавілаў. Паводле яго слоў, ідэя спектакля нарадзілася даўно. Зыходным пунктам стаў цікавы факт аб лістах-трыкутніках з фронту. Яны былі сімвалам таго, што салдат жывы. За чатыры гады Вялікай Айчыннай вайны савецкія паштальёны даставілі адрасатам 10,7 мільярда такіх вестчак.

— Мы вельмі ўдзячны Кіраўніку дзяржавы за такую мудрую палітыку. Ён падарыў магчымасць зрабіць тое, што падказвае сэрца. Мы вынеслі на суд гледача тэатральную прыналеж пра сувязь мінулага з сучаснасцю, пра каханне і боль, пра сэнс жыцця і пошукі гэтага сэнсу, — падкрэслівае Аляксандр Вавілаў. — Я рэалізаваў задуму менавіта са сваімі студэнтамі — друкатурскіма кафедра рэжысуры факультэта мастацкай культуры. Лісты, пра якія мы расказалі, — арыгінальныя, але ў іх дапушчана паэтычная вольнасць, каб яны сталі мастацкім палатном.

РАДАВАЦА КЮМ ТАЛЕНТАМ

Напрыканцы спектакля героі і самі атрымліваюць наведальніцкіх мінулага — настайленні ад праездеў і прабабуль. Гэтыя пасланні прасякнуты любоўю да будучага пакалення, у іх закладзены простыя, але важныя ісціны: верыць, сваядзяцца і любіць. Прэм'еру наведалі многія знанцы дзяцей культуры нашай краіны. Шчырымі эмоцыямі ад убачанага падзяліўся міністр культуры **Анатоль Маркевіч**.

— Сёння дзякуючы творчасці Аляксандра Вавілава і яго студэнтаў (з ім я сустракаўся даволі часта, гэта класная каманда, што паказала сябе на самым высокім узроўні) адбыўся цудоўны вечар. Ён нагаруіў ва ўспаміны, у перажыванні за нашу эпоху, гісторыю і традыцыі нашых людзей, якія ў найлепшых складаных і страшных умовах ваеннага ліхалецця

Моладзь, надзея, любоў

забывалі Вялікую Перамогу. Дзякуючы ветэранам мы жывём у цудоўнай краіне, радуемся кожнаму дню, нашым дзецям і іх таленту. Наперадзе агромністая дарога, па якой мы пройдзем, высока падняўшы галаву. Беларусь — бласлаўная зямля, авячана патрыятызмам, вялікім пацудоўнем адданасці народа Радзіме. Дзякуй вам за спектакль, вы — малайшы!

ПЕРШАЯ СУР'ЭЗНАЯ РОЛЯ

Рэпетыцыі праходзілі на працягу лаўтога, нават падчас заняткаў. Склад артыстаў быў сабраны са студэнтаў курса Аляксандра Вавілава, якія становяць рэжысёрамі. Для кагосяў прымарша амплуа актёра было ў навінку, а некаторыя ўжо ігралі на сцэне раней.

— Да паступлення ва ўніверсітэт культуры я займаўся ў тэатральных гуртках, але атрымаць такую сур'эзную ролю — велізарны гонар. У зале прысутнічалі мае ба-

цькі. Таму адчуваў адразу і хвалюванне, і радасць. Калі мы прыйшлі на першую чытку, усе раслакаліся. На плечы легла важная місія — прадэманстраваць сувязь мінулага з сучаснасцю, гучна загаварыць аб трагедыі вайны. Рады быць чалавекам, які можа данесці іпашэраўны пакаленню важнасць тых падзей. Упэўнены, што пасля выпуску змагу стварыць удасныя патрыятычныя практы і павышаць культурны ўзровень грамадства, — дзеліцца планами друкатурскі **Вадзім Папяк**.

— Перад прэм'ерай паказвалі пастаноўку фокус-групе, каб уладзе іх вылаць максімум, да якога доўга ішлі. Я іграю сама сьбе, студэнтку другога курса. І гэта вельмі складана, бо на сцэне трэба быць нашым "шырэйшай" і вярчэйшай. Галоўныя ключыч да поспеху — па-любоў свайго героя. Тады імавернасць, што глядач зразумее ўсе закладзеныя сэнсы, вялікая, — распавядае **Ганна Пшэднік**.

ЗНАК ВЫСОКАГА ДАВЕРУ

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў неаднаразова здабываў грант Прэзідэнта ў сферы культуры. Для педагогаў і іх выхаванцаў падобная падтрымка — дадатковая магчымасць рэалізоўвацца па-за вучэбнай праграмай.

— Мы заўсёды з вялікім гонарам і апазіцыянальна прымаем такую дапамогу дзяржавы. Гэта не проста фінансавы складнік, а знак высокага даверу. Заўжды стараемся зрабіць усё, каб апраўдаць чаканні, — падкрэслівае рэктар БДУКМ **Наталля Карчэўская**. — Пасля прагляду "Трыкутніка надзеі" эмоцыі ваягоўша ад слёз, выкліканых спектаклем, да раласці за нашых студэнтаў. Тэма іх пастаноўкі цяжкая, але аўтары адштурхоўваліся ад галоўнай канцэпцыі. Ёсць тры куты: вера, надзея і любоў — менавіта за гэта ваявалі нашы продкі.

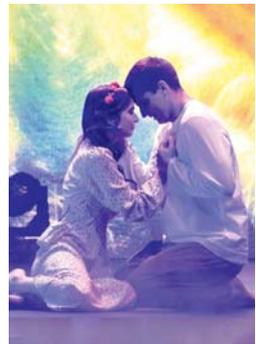
ДАСТУКАЦА ДА ГЛЕДАЧОЎ

У спектаклі таксама ўдзельнічаў архірэйскі хор Свята-Духава кафедральнага сабора пад кіраўніцтвам Віталія Сабалеўскага. А са сцэнарыем быў азнаёмлены Беларускі экзархат, пасля чаго Аляксандр Вавілаў атрымаў бласлаўленне Мітрапаліта Мінскага і Заслаўскага Веняміна. Цяпер у пастах творчай групы — паказач пастаноўку ў Мінскай духоўнай акадэміі і Свята-Елісееўскім жаночым манастыры.

— Дзякуючы гранту ёсць магчымасць прадставіць працу не на камерычнай аснове, а як мага шырэй. Нас запрасілі ў два праваслаўныя манастыры, вядуцца перамовы аб пляцоўках у Чэрвені, Барысаве, Брэсце. Наша пастаноўка мабільная, яна не патрабуе вялікай сцэны, таму арганізаваць гастроляў прасцей. Галоўнае, што цікавіць мяне як рэжысёра: ці зразумее нас глядач, ці ўдасца дастукацца да яго сэрца? — разважае Аляксандр Вавілаў.

Але для тых, хто ўжо паглядзеў прэм'еру, гэта рытарычнае пытанне.

Наталля ЮРКЕВІЧ
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА і з архіваў герояў

Фрагменты экспазіцыі

Лодка, якая выкарыстоўвалася пры фарсіраванні Дняпра

Адзінай памяці верныя

Да 80-годдзя вызвалення нашай краіны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны працуе выстава "Адзінай памяці верныя".

Часовае экспазіцыя раскрывае асноўныя этапы ваякоўнага перыяду, калі дзякуючы сумесным намаганням Чырвонай арміі ды партызан Беларусі павялілася гітлераўскага прыгнёту. Гэтая значная старонка ў мінушчыне нашай дзяржавы стала апафеозам трохгадовай барацьбы з акупантамі. Выстава — даніна павялі ветэранам ды ваяскам пакалення 1944-га года, вызвалілі населеныя пункты самастойна альбо дапамагалі часым Чырвонай арміі. Цягам савецкага наступу фарміраванні народных месцішцаў узамацілі ўдары па тылах гітлераўцаў, актывізавалі дыверсійную дзейнасць на камунікацыях, утрымлівалі партызанскія зоны, абаранялі населеныя гэта ад знішчэння і вызваў у Германію.

НА ДАПАМОГУ ФРОНТУ

Другі раздзел выставы прысвечаны ўзаемадзеянню народных месцішцаў з Чырвонай арміяй у баях за Беларусь. Ён расказвае, як 65-я армія 1-га Беларускага фронту выражала мірных грамадзян — вязняў Азэрчыцкіх лагераў у сакавіку 1944-га, калі партызаны змагаліся з карнікамі ўвясну і ўлетку 1944-га года, вызвалілі населеныя пункты самастойна альбо дапамагалі часым Чырвонай арміі. Цягам савецкага наступу фарміраванні народных месцішцаў узамацілі ўдары па тылах гітлераўцаў, актывізавалі дыверсійную дзейнасць на камунікацыях, утрымлівалі партызанскія зоны, абаранялі населеныя гэта ад знішчэння і вызваў у Германію.

ПАЧАТАК ДОЎГАГА ШЛЯХУ

Экспазіцыя ахоплівае вызваленне Беларусі італкам — з 23 верасня 1943-га па 28 ліпеня 1944-га. Першы раздзел, адкрыты шчыт летас у пачатку восені, прысвечаны дзеньням савецкіх войнаў у баях за ўсходнія раёны Палескай, Гомельскай, Магілёўскай і Віцебскай абласцей з верасня да лістапада 1943 года. Тады 360-ы стралковы полк пад камандаваннем падпалкоўніка Мікалая Сташка фарсіраваў Дняпро і вярнуў савабоду першаму раёнаму цэнтру Беларусі — Камарыну.

У 1943-м да вызвалення нашай краіны прыкладалі намаганні як байцы Чырвонай арміі, так і папльшчыкі ды партызаны. Удзельнікі гомельскага паллодда перадалі за фронт у звесткі аб месцах канцэнтрацыі нямецкіх эшалонаў, куды затым наносілі ўдары савецкай авіяцыі. Партызаны Палескага злучэння паралізавалі рух на дарогах Гомельшчыны, з-за чаго гітлераўцы не здолелі счасова перакінуць да Гомеля ніводнай лызвізі. Тым не менш на подступнах да горада вораг стварыў моцную лінію абароны, сабраў шмат танкаў ды артылерыі і заняў супраціўляцца. Савецкія вайскі прасоўваліся наперад, і 26 лістапада 1943 года Гомель быў вызвалены. Разам з часымі Чырвонай арміі першымі ўвайшлі ў абласны цэнтр партызанскія брыгады "Бальшавік".

асаблівай біялагічнай зброі: фашысты справакавалі эпідэмію тифу, якая, паводле задумы нямецкага вайскавога кіраўніцтва, мела спяніць наступ Савецкай арміі. Лагера ў Азэрчыцах існавалі толькі дзевяць дзён, але былі вялікія падкрэсліваныя, што гэта самыя страшныя дні ў іх жыцці і апапельч удалася хіба цудам.

Вызвалілі лагера пад Азэрчыцамі 19 сакавіка 1944 года — дакладней, у той дзень туды дабраўся першы часці Чырвонай арміі. Рэальная савабоды для многіх адражася толькі 20—21 сакавіка, калі былі абсыкоджаны мінныя палі і стаў магчымым масавы выхад людзей. Паводле матэрыялаў Нюрнберскага працэсу над найшчытнімі ваеннымі злачынцамі, сярод вызваленых Азэрчыцкіх лагераў каля 16 тысяч складалі дзеці да 13 гадоў. Даследчыкі адзначаюць, што Азэрчыцы былі не адзінай мясцінай такога кіштату ў Беларусі. Паэіей, у чэрвені 1944-га, падобныя "металы абароны" вермахт прымяняў і на ўсходнім беразе Дняпра ў Віцебскай вобласці. Там утрымлівалі каля 12 тысяч мірных жыхароў.

ФІНАЛЬНЫ РЫВОК

Трэці раздзел праекта прысвечаны выбітай аперцыі "Баграціён", падчас якой у чэрвені — жніўні 1944-га была разгромлена больш чым мільённая групоўка ворага і поўнаступленія. Пасля вызвалення краіны 180 тысяч партызан папоўніла Чырвоную армію і працягнула барацьбу з гітлераўцамі на фронце.

Асобная трагічная старонка — гісторыя Азэрчыцкіх лагераў. Нямецкая армія стварыла іх у сакавіку 1944-га перад адступленнем з Гомельшчыны. Туды сагналі непрацаздольных жыхароў навакольных тэрыторый — жанчын, дзяцей і старых, там гвалтоўна ўтрымлівалі каля 50 тысяч чалавек, прыкладна 20 тысяч з якіх загінулі. Гэта была спроба выкарыстання шы-вільнага населенніцтва ў якасці савецкай зброі: фашысты справакавалі эпідэмію тифу, якая, паводле задумы нямецкага вайскавога кіраўніцтва, мела спяніць наступ Савецкай арміі. Лагера ў Азэрчыцах існавалі толькі дзевяць дзён, але былі вялікія падкрэсліваныя, што гэта самыя страшныя дні ў іх жыцці і апапельч удалася хіба цудам.

Вызвалілі лагера пад Азэрчыцамі 19 сакавіка 1944 года — дакладней, у той дзень туды дабраўся першы часці Чырвонай арміі. Рэальная савабоды для многіх адражася толькі 20—21 сакавіка, калі былі абсыкоджаны мінныя палі і стаў магчымым масавы выхад людзей. Паводле матэрыялаў Нюрнберскага працэсу над найшчытнімі ваеннымі злачынцамі, сярод вызваленых Азэрчыцкіх лагераў каля 16 тысяч складалі дзеці да 13 гадоў. Даследчыкі адзначаюць, што Азэрчыцы былі не адзінай мясцінай такога кіштату ў Беларусі. Паэіей, у чэрвені 1944-га, падобныя "металы абароны" вермахт прымяняў і на ўсходнім беразе Дняпра ў Віцебскай вобласці. Там утрымлівалі каля 12 тысяч мірных жыхароў.

На выставе прадстаўлены фатадакументальныя матэрыялы, зброя, узнагароды, асабістыя рэчы ўдзельнікаў баёў за Беларусь. Экспазіцыя абсталювана сучаснымі мультымедыямі прыладамі — інфармацыйнымі тэрміналамі і праектарамі, што даюць доступ да тэматычных аўдыя і відэахронікі.

Як сказаў дырэктар музея Уладзімір Варпацэў, на долю Беларусі выпалі велізарныя выпрабаванні. Яна з першых дзён вайны стала арэнай жорсткіх баёў за савабоду і незалежнасць. Кожная плясця нашай зямлі захаўвае памяць аб мужнасці і гераізме народаў СССР. Ужо летам 1941 года яны прыйшлі на дапамогу Беларусі: многія жыхары краіны, а таксама 124 будыныя прамысловыя прадпрыемствы і авіяцыйнага прадпрыемства, якія дазволіла нанесці ўдары па абарончым умацаванням праціўніка, стварыўшы магчымасць для імклівага прарыву ліній фронту. У выніку нечаканнага ўдара частым Чырвонай арміі ўдалося разлізаваць задуму камандавання, акружыць і знішчыць галоўныя сілы нямецкай групы арміі "Цэнтр".

Часовае экспазіцыя "Адзінай памяці верныя" — сумесны праект Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны з нашымі рэгіянальнымі музеямі і музеямі ваенна-гістарычнага профілю краін

Форма байца Чырвонай арміі

Жыць у сяброўстве — як продкі

Гродна прымае адну з найбуйнейшых падзей года, што стала сімвалам міру і згоды на Беларускай зямлі. Сёння ў абласным цэнтры распачаліся заключныя мерапрыемствы XIV Рэспубліканскага фестывалю нацыянальных культур.

Свята аб'яднала прадстаўнікоў 35 нацыянальнасцей, што працягваюць у нашай краіне. Сярод іх ёсць і новыя ўдзельнікі — ураджэнцы Аргенціны, Бураші, Манголіі, Камеруна і Егіпта. Усе сабраліся, каб прэзентаваць родныя традыцыі і засведчыць узаемапавагу ды сяброўства, якімі спрадвеку славіцца наша зямля.

— Яны любяць свой дом — Беларусь. Аднак у кожнага ўнутры цяжэ свая кроў, і яны не забываюцца на карані. Гэтых людзей выдатна характарызуюе слова “апантанты”. Удзельнікі фестывалю ўсім сэрцам аданяны культуры, якую перанялі з малаком маці, і вклучаюць яе магі ярчай прэзентацыі, яе падзіліцца набыткамі праектаў, — распавядае дырэктар Рэспубліканскага цэнтра нацыянальных культур **Вольга Якабсон**.

Па традыцыі праграма да фестывала стане ўрачыстае ішэце. Сёння ўвечары ўдзельнікі ў нацыянальных строях з песнямі і танцамі пройдуць па Савецкай вуліцы да галоўнай пляцоўкі. На Савецкай плошчы адбудзецца грандэ-ёзнае адкрыццё творчага форуму.

— Лейтматывам канцэрта сёлета абралі тэму сям’і. Гэта той падмурак, на якім чалавек стаіць усё жыццё. Менавіта там захоўваюцца і перадаюцца традыцыі. Адна сям’я, другая — разам грамадства, што дае трывалую аснову дзяржаве, — падкрэслівае начальнік ўпраўлення культуры Гродзенскага аблвыканкама **Алена Клімовіч**. — Вялікае шчасце, што наша краіна — шматнацыянальная сям’я. Прадстаўнікі розных народаў выбралі гэтую зямлю сваім домам, другой радзімай.

Іх аднагоўна давага да свайго краю, адгэднячалеваечы капцюсцісці.

Варта адзначыць, што ў заключных імпрэзах удзельнічаюць найлепшыя гурты, адзначаныя журы падчас рэгіянальных албуроваў. Многія калектывы не першы раз удзельнічаюць у фестывалі. Прыкладам, фальк-гурт татарара-башкірскі ансамбль “Лайсэн” шмат гадоў не

прапускаяе свята. Унікальны калектывы аднае больш за дзясятак самадзейных артыстаў рознага Узросту. Дзе б яны ні ездзілі, душа заўсёды рвецца ў каралеўскі горад над Неманам.

— Мы выступалі на розных пляцоўках, у тым ліку за мяжой. Аднак маля які фестывалі маштабнасці абдысе гродзенскі. Заўважна, колькі сіл і радасці сурэаў укладзена ў свята, — і гэтыя намаганні не пустыя, бо навокал пануе радасць, — дзеліцца меркаваннем кіраўніца калектыву **Эльвіра Ляўшыч**. — Наша дзяржава шмат увагі надае нацыянальна-культурным аб’яднанням, і мы адчуваем вялікую падтрымку.

Падчас Вялікай Айчыннай вайны ў адным строі з варажэй наваляі змагаліся прадстаўнікі розных нацыянальнасцей. Таму натуральна, што праз фестывальную праграму магістральнай тэмай праходзіць 80-годдзе вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх акупінікаў. Стартуе свята з укладання кветак да брацкай магілы савецкіх салдат і партызанаў у парку Жылібера. На вуліцы Кірава ўрачыста адкрыцца мемарыяльная дошка ахвярам геныхду Беларускага народа і загінулым у галы вайны на тэрыторыі гродзенскай турмы. Далей прадстаўнікі суполак абмяркуюць агульную старонкі гісторыі на круглым

стале “Адзіства народаў — залог Вялікай Перамогі. Беларусь — наш агульны дом”. Менавіта братэрства і ўзаемадапамога паспрыялі доўгачаканаму вызваленню. У такім жа моцным сяброўстве належыць жыць нашым чалавечым вызваліцеляў — гэтага тэзіса пратрамавацца ўсе ўдзельнікі мерапрыемства.

Акрамя таго, у Гродна на працягу фестывалю будзе працаваць мабільная экспазіцыя Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. У дварыку кінатэатра “Чырвоная зорка” зладзіць тэматычныя паказы фільмаў пад адкрытым небам. Стужкі аб’яднаныя ў праграму “Памяць палымных гадоў”.

Данііл ШЫЙКА

Заўтра апоўдні пачнуць прапанаваць нацыянальны падворкі. Сёлета іх 19. Па дэўнім звычай гасцей сустраюць з песнямі і танцамі. Ахвотныя змогуць пакаштаваць традыцыйныя стравы, пазнаёміцца з абрадамі, праісці выпрабаванні на кемліваасць і спрытнасць. На Беларускай пляцоўцы зладзіць канцэрт-прэзентацыю творчых калектываў з розных абласцей, выступленні суайчыннікаў з замежжа і запрошаных ансамбляў. Да свята далучацца “Медуница” і “Белая Русь” з Томска, “Завіруха” з Рыгі, “Арліне” з Беластока.

Сярод ключавых падзей 8 чэрвеня — навінка: на плошчы Леніна завяруе першы фест “Галоўны па мясе”. Навевальнікаў чакаюць кулінарныя шоу, майстар-класы, арт-рэстаран пад адкрытым небам і канцэрты. Гродзенская абласная навуковая бібліятэка імя Я.Ф. Карскага запрашае на “Гарадзенскі ЛітФэст”. Аматарам літаратуры прапануюць сустрэчы з пісьмемнікамі, публічныя чытанні, кніжныя інтэлектуальныя, выкастры, творчыя майстар-класы. Разгорнуцца канцэртныя праграмы з удзелам людзей з інаваліднасцю, дзіцячых творчых калектываў, маладзёвы і спартыўнай пляцоўкі. Адбудуцца прадстаўленні батл-леўдзіа, коннае і фэрсшоу ды шмат іншых імпрэз.

У заключны дзень мерапрыемства разгорнуцца на Аўгустоўскім канале, які сёлета адзначае 200-годдзе. Каля шлоза Дамброўка запланавана касцюміраванае тэатралізаванае ішэце ўдзельнікаў XIV Рэспубліканскага фестывалю нацыянальных культур і флэш-моў. Будзе працаваць пляцоўка, прысвечаная 80-годдзю вызвалення Беларусі, з аўтаацонай, музеем пад адкрытым небам, пікнік-зонай “Франтавы абед” ды віртуальнай галерэяй. Сваіх прыхільнікаў зборуць гульнявая прастора “3 гісторыі Аўгустоўскага канала”, гаспадарчымі і дзіцячымі фестывалаў, спабарніцтва лясарубаў і рыбакодаў ды артылакачкі. Прыбавіць арыганальныя суверны можа будзе на выставе-кірмашы “Польва часоў”, а пазнаёміцца з найлепшымі харэаграфічнымі калектывамі рэгіёна — на IX Адкрытым конкурсе “Танцавальная кружавіць”. Завершыцца свята выступленнем кавер-гуртоў “Дыска-хіт на Аўгустоўскім канале”.

Сцэны з балетаў “Мой Іерусалім” і “Мусагет” акадэміі танца Барыса Эйфмана

Балетна-операнае лета

Чэрвень у Нацыянальным акадэмічным Вялікім тэатры оперы і балета Беларусі пачаўся з прэмеры “Казкі пра цара Салтана”. А ўжо на наступны дзень тут адкрыўся юбілейны дзясаты фестываль “Балетнае лета”. Надалей нас чакаюць гастролі Варонежскай, Марыйскай балетных труп, 14-я па ліку “Вечары Вялікага тэатра ў замку Радзівілаў”, дзе апроч спектакляў будзюць новыя канцэртныя праграмы. І яшчэ дзве нашы прэмеры: вакальна-харэаграфічнае прадстаўленне “Патэтычны дзёнік памяці” і балет “Папалюшка”. Што ні кажыце, а спякота не для ляноты.

АЧМУРЭЦЬ ЦІ “АЧМЯЛЕЦЬ”?

Хай даруюць нам Пешкіна і Рымскі-Корсакаў: оперу “Казка пра цара Салтана” ў адаптаванай версіі тэатра, прызначанай як “музычны спектакль”, так і хочацца перайменаваць — да прыкладу, у “Палётны (ці нават Прыгодны) Чыяля”. Бо менавіта чмель, у якога пэруватараша князь Гвідон, становіцца каталізатарам сізнчных падзей. А ўсё дзякуючы харэаграфіі маладога балетмайстра Настасі Голешавай. Гэта яе першая пастаноўка ў Вялікім тэатры, але дагэтуль была аднаактоўная “Поўня” паводле “Майстры” Маргарыты — зусім іншая па стылістыцы, хая некаторыя прыёмы адгуду, што паходзіць з тэатра лялек, захаваліся. Да прыкладу, амаль нябачныя чорныя пастэці, якія ўзняюць героя на руках і тым самым дапамагаюць яму

“лётань”, пераадоляваючы зямное прыцягненне. Чмель, прынамсі, лётае і насамоч — на спецыяльных “арэляках” пад каліскамі. Іназвельны адметнай харэаграфіяй — вельмі вобразнай, запамінальнай па сумесі класічных элементаў з астральнымі, што адразу робіць яго цэнтральным персанажам. Калі ж ён пазычае ў дырэктара рагатуку і радасна ішчыць за яго крыўдзіцеляў, дык канчаткова пераконана, што яго бліжэйшы сваяк — гарзлівы эльф Пак з шэкспіраўскага “Сну ў летнюю ноч”.

Балетныя сцэны ў партытуры не прадугледжваліся, ды рэжысёр Наталія Бараноўская зрабіла сінтэз не толькі з балетам, але і з драматычным, паэтычным тэатрам, вывешыла на сцэну і Пешкіна, і Рымскага-Корсакава. Апошні, праўда, хутка знікне: пэўна, не ўпадзюба ўбачанага. Аднак задача ўвасобіць аматырскі хатні тэатр, па-стаўленні рэжысёрам, выканана цалкам. Дарчы, спектакль планаваліся для камернай залы, а ў прадсе падрыхтоўкі яго перанеслі на вялікую, што сведчыць пра давер кіраўніцтва да творчай моладзі. Бо над казкам прашаваля маладзёжныя пастаноўчача каманда (дырэктар — Віталій Грышчанка), у спектаклі занята шмат маладзёвых салістаў, балетныя партыі размеркаваны між сёлёнікамі выпускнікамі харэаграфічнага каледжа, удзельнічаюць і навучніцы Дзіцячай опернай студыі.

Шкава, што напярэдадні, 30 мая, сваю адаптаванана-скрачаную версію “Цара Салтана” прадэманстравала сталічная філармонія сумесна з Operнай

студыяй Акадэміі музыкі. Атрымаўся выдатны студэнцкі спектакль. А некаторыя перазовы касцюмаў між рознымі “Салтанамі” тлумачацца проста: за выключэннем балетных, сізнчных строі ў абедзвюх працах зроблены на падборы з ранейшых пастановак опернага. Там адзін і той жа герой у выкананні розных артыстаў можа бэць апрачуты началі, нават у іншай колеравай гаме.

Казкі Пешкіна на гэтым не заканчваюцца. Рэжысёр Н. Бараноўская прапанаваць рабіць адаптацыі “для усёй сям’і” рускіх казачных опер. А 14 чэрвеня ў рамках Дзён культуры Варонежскай вобласці ў Беларусі ў нашым Вялікім тэатры пройдуць тамтэйшы балет “Русан і Юліянда” на музыку М. Глінкі і У. Агафоннікава.

ПРЫСВЯЧЭННІ

Юбілейнае “Балетнае лета”, што пройдуе 2—9 чэрвеня, вылучаецца не толькі, як заўжды, спектаклямі з запрошанымі зоркамі і гала-канцэртамі. Сёлета ў праграме ажно восем гастрольных аднаактовак, укладзеных у тры вечары. І ўсе фестывальныя спектаклі пазначаны графам “Прысвячэнне легендарам”, а менавіта харэаграфам Марыусу Пешіна. Леа-ставіна Якабсон, Барысу Эйфману і Валіціну Елізар’еву. У прэ-рэалізе пазначана, што гэты “творчы практэ з’явіцца між сабой чатыры легендарныя імёны, чатыры асобы, без якіх немагчыма ўявіць сусветны балет”.

Акадэмія танца Барыса Эйфмана, Санкт-Пецярбургскі дзяржаўны акадэмічны тэатр балета імя І. Якабсона пакажуць спектаклі майстроў, імёны ўпрыгожваюць назвы і рэпертуар гэтых калектываў. Дарчына памяці Пешіна пройдуе нафта балетаў Марыйскага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Эрыка Салпаена: “Вайна і мір” на музыку Вячаслава Аучынінікава з харэаграфіяй Андрэя Пятрова, “Рускі Гамлет” (перанос спектакля Эйфмана), “Рамаза

візуальных дысанансаў, прыкрых нестыкоках у разгортванні сюжэта. Але ж ці ў гэтым галоўны ўнёсак Елізар’ева ў мастацтва? Днямі ён пакінуў па саду мастацкага кіраўніка тэатра, і гэта неймаверная страта для ўсёй айчынай культуры. Бо, у адночненне ад сусветных мэтраў, ён ніколі не пераносіў аўтарскія спектаклі, што стваралі адметнасць нашага тэатра, на іншыя сцэны. А ў тым, што яго імёна і надлежыць будзе абрабаста легендамі, ніхто не сумняваецца.

У БЕЛАРУСКІМ ВЕРСАЛІ

Нявядома нездарма называюць беларускім Верселем. Замак і парк Радзівілаў зладуна славіліся опернымі, балетнымі пастаноўкамі ды іншымі музычнымі імпрэзамі. Сёння гэты статус яму дамагае захоўваць фестываль “Вечары Вялікага тэатра ў замку Радзівілаў”. Цягам трох дзён, з 14 па 16 чэрвеня, адбудуцца ажно восем канцэртаў на розных пляцоўках і два прэм’ерныя спектаклі апошніх канцэртаў. У пастаноўцы галоўнага балетмайстра Ігара Колба і опера “Іаланта”, уаасоблена галоўным рэжысёрам Ганнай Мотунай. У канцэртных праграмах прагучаць выступленні нашых гонараў, квартэтаў флейт, тромбаўнаў, духавога кінтэрта А.М.А.Д.І.С. Браас, чарада рэдка выканаваемых замежных раманаў “Час боўз”, духоўная музыка Рэнэсансу і барока, арый Пуччыні “Геній оперы”, папулярная музыка 1930—1940-х і шмат чаго іншага.

Завершыцца сезон у ліпені трыма прэм’ернымі паказамі балета “Папалюшка” ў пастаноўцы Канстанціна Кузіноўна і Юліі Дзятка і далейшымі ішэце паказамі трох балетаў Марыйскага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Эрыка Салпаена: “Вайна і мір” на музыку Вячаслава Аучынінікава з харэаграфіяй Андрэя Пятрова, “Рускі Гамлет” (перанос спектакля Эйфмана), “Рамаза

Надзея БУЦШЭВІЧ
Фота з архіва тэатра

Сцэна са спектакля “Казка пра цара Салтана”

Чэрвень. Шостага. Двойное свята

Адна з найстарэйшых публічных бібліятэк Беларусі – Цэнтральная бібліятэка імя А. С. Пушкіна ў Оршы – адзначае адразу два юбілеі: 125-годдзе свайго заснавання і 225-годдзе з дня нараджэння вялікага рускага паэта.

Дырэктар установы Аксана Кулігіна

Таму 6 чэрвеня тут распаўсюя Пушкінскі тыдзень. Святаванні стартвалі з урачыстага мерапрыемства “125 гадоў творчым гісторыям”. За ім разгарнуліся пазытыўны марафон “Чэрвень. Шостага. Пушкін з намі...” і мультымедыяныя відэаролікі “Пушкін на ўсе часы”. Супрацоўнікі скарбніцы плануюць паездку да расійскіх калег у прыродна-ландшафтны музей “Міхайлаўскае”, што на Пскоўшчыне. Гэта будзе візіт у адказ.

БАГАТА ГІСТОРЫЯ

Бібліятэка ў Оршы з’явілася ў 1899-м. Адрывішце ўстаноў прымаркавалі да 100-гадовага юбілею Аляксандра Пушкіна. Яна практычна з першага дня горда носіць імя сусветна вядомага паэта.

Адразу кніжная скарбніца месцілася ў пакоі плошчай 40 квадратных метраў у гарадской управе – будынку наўспраць паштовай станцыі, на якой калісьці спыняўся сам Пушкін... Спачатку ва ўстанове працаваў адзін бібліятэкар.

Да нашых дзён дайшоў “Статут Аршанскай гарадской бібліятэкі з кабінетам для чытання імя А. С. Пушкіна”, зацверджаны 31 чэрвеня 1900 года. Дакумент быў выданы ў месцовай друкарні. Цяпер адзін асобнік захоўваецца ў Расійскай нацыянальнай бібліятэцы ў Санкт-Пецярбургу.

Да рэвалюцыі колькасць чытачоў аршанскай установы не перавышала 150 чалавек. На паліцах было не больш за чатыры тысячы тамоў. За карыстанне літаратурай бралася плата: за чытанне адной кнігі – 25 капеек, двох – 40 капеек на месяц. (Дарэчы, у сярэднім рабочы ў Расійскай імперыі 1900-га атрымаў 16 рублёў 17 капеек на месяц.) За пратэрміновую сплачэння штраф.

У 1918-м бібліятэка значна папоўніла калекцыю за кошт канфіскаванай літаратуры з асабістай зборай аршанцаў. У першыя гады савецкай улады калектыў павялічылі да 13 адмыслоўцаў. Арганізацыя фондаў займала навуковы падмурак. Чытачамі сталі шырока масы працоўных.

Пачас Вялікай Айчыннай вайны будынак быў цалкам разбураны, аказаліся знішчаны амаль усе выданні. Захаваліся толькі тыя, якія людзі ўзялі пачытаць першай вайной і вярнулі пасля вызвалення. Менавіта асобнікі, што чудам ацалелі, складалі сёння аснову калекцыі аддзела рэдкіх выданняў. Таксама тут ёсць брэнг творцаў А. С. Пушкіна, выпушчаны яшчэ ў XIX стагоддзі.

Пасля вызвалення горада ад захопнікаў супрацоўнікам кніжнай скарбніцы

прышлося яе аднаўляць. Другое нараджэнне Установа адзначыла 15 снежня 1944 года. За дзевяць месяцаў пасля адрывішца дыякуючы невялікім намаганнем загадчыца Аляксандра Лелюк, бібліятэкараў Таіыба Зільберман і Ніны Красной фонд вырас да 5700 асобнікаў. Усё гэтае багацце месцілася ў адным пакоі плошчай 50 квадратных метраў у прыватным доме.

Бібліятэка некалькі разоў мяняла адрас, пакуль у 1959-м не ўзялі спецыяльна выбудаваны будынак з кнігасховішчам і чытальнай залай, дзе скарбніца працуе і сёння. Важна адзначыць, што падчас маштабнай рэканструкцыі 2007–2012 гадоў гістарычныя адрывішца дома былі захаваны.

ВЫСЛІКІ І ПЛЁН

Сёння Цэнтральная бібліятэка імя А. С. Пушкіна – галоўная Установа Аршанскай цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы, у якую ўваходзіць 34 арганізацыяў. Фонд налічвае больш за 112 тысяч асобнікаў. Аслугоўваецца звыш 9,3 тысячы чалавек. У кніжнай скарбніцы дзейнічаюць публічныя цэнтры прававой інфармацыі, унікальны чытальны зал “Бібліятэка Янкі Сіпакова”, кафедра праваслаўнай літаратуры, сектар агульнай літаратуры, клуб “Школа кветкавада”.

Штогод у бібліятэцы праводзіцца больш за 160 масавых мерапрыемстваў патрыятычнай, краязнаўчай, маральна-псіхалагічнай, мастацкай і духоўнай накіраванасці. Установа працуе ў

аўтаматызаваным рэжыме, падключана да сеткі Інтэрнэт.

Мерапрыемствы і сацыякультурныя ініцыятывы закліканы палепшыць якасць жыцця аршанцаў, у першую чаргу дзяцей і падлеткаў. Вялікая ўвага надаецца падтрыманню выхавання. З 2021-га скарбніца штогод рэалізоўвае праект “Свята-гарэза”, у рамках якога на летніх канікулах ладзіцца 14–16 выязных тэатралізаваных імпрэў у бібліятэках-філіялах, у гарадскіх і сельскіх школах. У 2023-м гэтай ініцыятыва была ўдасцонена спецыяльнага прызга “За інавацыйныя формы работы і крэатыўны палыход” Віцебскай абласной бібліятэкі.

Найрэзультатывяўшым аўтаматызаваным праектам у рамках рэспубліканскай акцыі “Нашы дзеці”. Супольна з тэрытарыяльным сацыяльным цэнтрам аслугоўвання насельніцтва да Дня сям’і і Дня інвалідаў работнікі Цэнтральнай бібліятэкі

У СУПРАЦОЎНІЦТВЕ

Разам з Саюзам пісьменнікаў Беларусі арганізавана акцыя “Лета з добрай кнігай”. Сустрэчы з літаратарамі, прэм’ерчы і прэзентацыі выданняў праходзяць у гарадскіх і сельскіх кніжных скарбніцах.

Кожны год у Купалаўскім мемарыяльным запаведніку “Ляўкі” бібліятэкары сумесна з музейшчыкамі і Саюзам пісьменнікаў Беларусі праводзяць свята паэзіі “Купала ў сэрцы майго”, выступаюць творцы з Віцебскай, Мінскай, Магілёўскай абласцей, адбываюцца выставы, дзгустыя страў нацыянальнай кухні.

Добра вядома аршанчанам і брандыва культуры-адукацыйны праект “Нясумны вечар у бібліятэцы”. Да яго штогод далучаецца 300–400 дзяцей і падлеткаў.

У гэтым годзе “Нясумны вечар” пройдзе ў 14-ы раз.

Таксама сёлета ў 10-ы раз зладзілі буйны традыцыйны фестываль праваслаўнай кнігі “Дарогамі праваслаўя”. Сумесна з Аршанскай дабрачыннай арганізацыяй у бібліятэках арганізавалі больш за 20 мерапрыемстваў з удзелам прадстаўнікоў праваслаўнай царквы, праваслаўных аўтары і выканаўцаў.

Найрэзультатывяўшым аўтаматызаваным праектам у рамках рэспубліканскай акцыі “Нашы дзеці”. Супольна з тэрытарыяльным сацыяльным цэнтрам аслугоўвання насельніцтва да Дня сям’і і Дня інвалідаў работнікі Цэнтральнай бібліятэкі

Разам з Саюзам пісьменнікаў Беларусі арганізавана акцыя “Лета з добрай кнігай”. Сустрэчы з літаратарамі, прэм’ерчы і прэзентацыі выданняў праходзяць у гарадскіх і сельскіх кніжных скарбніцах.

Кожны год у Купалаўскім мемарыяльным запаведніку “Ляўкі” бібліятэкары сумесна з музейшчыкамі і Саюзам пісьменнікаў Беларусі праводзяць свята паэзіі “Купала ў сэрцы майго”, выступаюць творцы з Віцебскай, Мінскай, Магілёўскай абласцей, адбываюцца выставы, дзгустыя страў нацыянальнай кухні.

Віктар ГАЎРЫШ
Фота аўтара
і з архіва Аксаны Кулігіна

На гала-канцэрце пераможцы XV Раёнага агляду-конкурсу дзіцячых творчасці “Прыбяседскія зорачкі”, 2024

Яркая “Мазаіка” з Магілёўшчыны

Танцавальнае мастацтва заўсёды ўравае яскравасцю. У Касцюковічах гэтым вылучаецца ўзорны калектыў “Мазаіка”. Таленавіта моладзь скарае сэрцы гледачоў умменем перадаваць эмоцыі праз рухі. Пра творчы шлях зладжанай каманды распавялі яе кіраўнікі.

Сваю гісторыю “Мазаіка” пачала ў 1999 годзе. На чале тады стала Наталія Клясу, якой удалося аб’яднаць самабытных артыстаў і стварыць унікальны калектыў. Творчая група размясцілася ў дзіцячай школе мастацтваў і хутка стала прыцягваць да сабе ўвагу.

Першапачаткова “Мазаіка” спецыялізавалася выключна на народных танцах. “Прыватная” — сімвалічны нумар, які апісвае ўсе працэсы на вёсцы — пасяўную, збор ураджалю, дажнікі. “Іван Купала” — танец на традыцыйную беларускую мелодыю. Яркія ўспаміны засталіся ў артыстаў ад удзелу ў конкурсе “Берагіня”, што праводзіўся на Гомельшчыне. Задача была

падрахтоваць і прадставіць некалькі бытавых кампазіцый свайго раёна. Кіраўніца адзілі ў вёску, размаўляла з бабулямі. Яны паказвалі рухі, Наталія Анатольяўна запамінала, разам танцавала. Усё гэта перадала выхаванцам. Яны з’явіліся на конкурсе ў сапраўдных народных строях з адмысловай тканіны, запачычаныя з мисювага Дома рамстваў. Нават валёнк спецыяльна звалілі. Цяпер такія можна сустрэць толькі ў музеі. У ансамблі да сёння гздаюць тыя эмоцыі. Касцюмы “Мазаікі” тады запамініліся ўсім удзельнікам “Берагіні”, кожны імкнуўся сфатаграфавать артыстаў з Касцюковічаў. А яны паказвалі танец за танцам — і праходзілі ў наступныя туры...

Удзельніцы калектыву, 2023

Сёлета калектыў адзначыў 25-гадовы юбілей творчай дзейнасці. З гэтай нагоды ў маі праійшоў канцэрт, на якім “Мазаіка” чарговы раз пацвердзіла званне — “узорны”.

Цяпер ансамбль значальна малады педагог Дзіяна Бязуглая, якая працягвае слаўныя традыцыі. Аснову рэпертуару, як і раней, складаюць народныя танцы. Выразнасць і эмацыйнасць гэтага напрамку надаюць выступленніям “Мазаікі” каларыт і аўтэнтычнасць. Каб дзецям было больш цікава, змяняюцца і да сучасных, эстрадных, гульнявых і балетных танцаў. Такія разнастайнасць стылю дазваляе прабульваць унікальнасць і творчае майстэрства, а таксама здзіўляць і натхняць публіку.

Сёння ў “Мазаіцы” займаюцца навучніцы і выпускнікі харэаграфічнага адрывішца мясцовай школы мастацтваў. Гэта трышля яркіх і ўлюбёных у танец

дзяўчат. Маладыя таленты знаходзіцца пад пастаянным наглядом вопытных педагогаў і харэаграфу. Апроч асновынага складу, у калектыве ёсць малодшыя і падрыхтоўчыя групы, дзе дзеткі робяць першыя крокі ў харэаграфічным мастацтве. Рэпетыцыі праходзяць у вольны ад навукальнага працэсу час, часта ў школьныя дзень — суботу. Такі графік дазваляе не адцягваць увагі юных артыстаў ад атрымання ведаў.

Дзецям праілююць асаблівы энтузіязм падчас падрыхтоўкі да адказных мерапрыемстваў і выступленняў. Яны гатовы дзямі развучаць новыя рухі, атываць кожнае па і выкладвацца на рэпетыцыях да апошняга.

Зразумела, не абыходзіцца і без складанасцей. Адна з іх — выбар і пашуў сазнічных касцюмаў. Але тут часта на дапамогу прыходзяць бацькі навучэнцаў. Яны прапануюць ідэі, раіць тканіны, стужачкі, упрыгожванні, часам самі шуюць і докаруюць сукенкі. Вядома, такая калектыўная работа спрыяе ўмацаванню цёлых сувязей унутры “Мазаікі”. Сем’і артыстаў становяцца неад’емнай часткай творчага працэсу і дапамагаюць дзецям здзейсніць мастацкія задумкі на сцене.

Калектыў заўсёды імкнўся як мага часцей выязджаць на розныя фестывалі, дзе артыстаў “Мазаікі” дзеля астраўка гледачы да суддзі. Сярод узнгароў, якімі ганарыцца нашы героі, — гран-пры ў штогодowym раённым конкурсе дзіцячых творчасці “Прыбяседскія зорачкі”, дыплом лаўрэата першай ступені Міжнароднага конкурсу талентаў “Салюўскае раздолье”, дыплом лаўрэата другой ступені міжнароднага конкурсу “Мінск. Скорыжаванні”. Невядома гарадскае мерапрыемства Касцюковічаў не абыходзіцца без “Мазаікі”. Сёлета калектыў адзначыў 25-гадовы юбілей творчай дзейнасці. З гэтай нагоды ў маі праійшоў канцэрт, на якім “Мазаіка” чарговы раз пацвердзіла званне — “узорны”.

Цяпер ансамбль значальна малады педагог Дзіяна Бязуглая, якая працягвае слаўныя традыцыі. Аснову рэпертуару, як і раней, складаюць народныя танцы. Выразнасць і эмацыйнасць гэтага напрамку надаюць выступленніям “Мазаікі” каларыт і аўтэнтычнасць. Каб дзецям было больш цікава, змяняюцца і да сучасных, эстрадных, гульнявых і балетных танцаў. Такія разнастайнасць стылю дазваляе прабульваць унікальнасць і творчае майстэрства, а таксама здзіўляць і натхняць публіку.

Сёння ў “Мазаіцы” займаюцца навучніцы і выпускнікі харэаграфічнага адрывішца мясцовай школы мастацтваў. Гэта трышля яркіх і ўлюбёных у танец

Ганна САКАЛОВА
Фота з архіва калектыву

Загадкі Дзятлаўскага трохкутніка

Гарадзеншчына — край, дзе аматары гістарычных таямніц чакаюць неспадзяванкі на кожным скрыжаванні. Прапануем зведаць новы маршрут у муінушчыну.

Выйязджаю са сталіцы звычайна. Інакш ніяк не патрапіць на першы дызель Баранавічы — Ліда, які стартуе а пятай раціны. Кава з аўтамата, прахалода пустога вагона. Паступова ён напаяецца людзьмі, якія едуць на лепшых у Палонку. За акном шугнуцца пусткі, палі, рачулі. Месцамі зямля ахутана такім густым туманам, што падаецца, быццам самі аблікі прадлілі апачыць на цёплую зямлю. За Навасельскім заставам у вагоне я і ровар. Восі і сталіны Янукі. Тут ужо мой выхад. Навакол на многа кіламетраў ані душы. Дызель салютуе алейнаму вандроўніку дымам з трубы. Сіхкае апошні гук цывілізацыі. Звяраю маршрут і рушу. Спярша лясной дарогай, потым бетоннай. Мост над ракой Моучаль. Сваім моцна звільтэм рачышчам нагадае яна Нёман пад Стоўбамі, у мясцінах Уладзіслава Сыракомлі і Адама Плуга.

У НАГОРАДАВІЧЫ, ДА МАСТАКОЎ

Першая вяршыня нашага трохкутніка — вёсачка Нагародавічы. Знаходзіцца яна пры гасцінцы Дзятлава — Ліда. Яе гісторыя добра прасочваецца з XVII стагоддзя, калі тут гаспадарыў Язэп Вельямін-Рукі, мітрапаліт Кіеўскі, Галіцкі і Усая Русі, заснавальнік ордэна базільянаў. У ліпені 1617 года пад яго кіраўніцтвам у Нагародавічах аблылася першая кантрагравія базільянскіх манастыроў ВКЛ — Віленскага, Наваградскага, Мінскага, Жыровіцкага і Быньшскага. Тады ж у мястэчку Рукі пабудавалі драўляную ўнікальную царкву (ціпер праваслаўная), вонкавы выгляд якой пасля пераробак XIX і XX стагоддзяў змяніўся.

Ад часоў Рукі ў мястэчку была яшчэ адна адметнасць — барочная мураванка, якая некалі магла быць калійскім зборам (бацькі Рукі часта выязвалі калійнікам). Пры пазнейшых гаспадарох ён зваўся “скарбчык” і выконваў функцыю жылля і сховішча. Пасля наймн гэты каштоўны архітэктурны помнік знік, застаўшыся толькі на малюнках і фотаздымках.

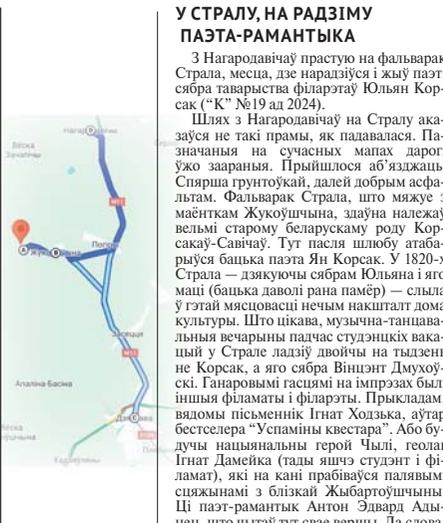
Ад Рукі ў 1635-м Нагародавічы перайшлі Булгакам, продкам Яна Булгака, аднаго з бацькоў беларускай, польскай і літоўскай мастацкай фатаграфіі, які нарадзіўся ўжо ў Асташыне (Карэліцкі ра-

ён). Аб тым ёсць згадка ў кнізе Яна Булгака “Край дзіячых гадоў” (2004 годзе). За Булгакамі былі Сурыны, Тызенгаўзы, Глухоўскія і Мараўскія. Кароль Мараўскі, чарговы гаспадар маёнтка, праславіўся тым, што, не маючы знатнага паходжання, змог “зачараваць” сястру князя Караля Радзівіла — Пана Каханку — і ажаніцца з ёй, нягледзячы на супраціў такомо мезалюнае яе брата. Ад іх сядзіба перайшла Ленскім. У 1820-м маёнтка набывае Ігнат Дмухоўскі (пазней прозвішча змянілася на Дмахоўскі), і ў руках гэтага роду Нагародавічы заставаліся да 1939-га. Ад праўління сядзібы, вядомай нам з малюнка выдатнага мастака, бацькі беларускага рамантычнага пейзажа Вінцэнта Дмухоўскага “Разліма”, не засталася анічога. Дом даўно заменены на невялікую хату, “скарбчык” знік, нібы і не было. Хіба што невялічкія ствы, але і тыя ўжо завалены дрэвамі і моцна пазарастанлі. Праўда, сточына на тым месцы, з якога Вінцэнт маляваў “Разліму”, калі прымураўчыць вочы, крывады пазнаецца. За Вінцэнтам гаспадаром стаў яго сын Уладзіслаў, выдатны мастак-графік. Лёс яго нашчадкаў, апошніх гаспадароў Нагародавічы, застаецца невядомым.

Пабываючы на сядзібе і ў вёсцы, запалішы зніч на мемарыяле мясцовым жыхарам, якія не вярнуліся з вайны, прамаму на лясной могілкі. Мэта — знайсці, калі пашанцуе, сямейнае пахаванне Дмухоўскіх.

Старая, зарослая кустамі і дрэвамі частка могілак злева ад ўвахода. Помнік каў ніямат. Вылучаюцца магілы прараслаўных святароў, аточаныя старымі пахаванымі агародкамі. А вось месца, дзе знайшлі апошні спачын гаспадары Нагародавічы, адшукаць не ўдалося. Як правіла, такія сямейныя шляхецкія пахаванні адразу кідаюцца ў вочы або якой калічкай, або каменнымі ці металевымі помнікамі. Дзіўна, але ад вялікага сямейнага пахавання (а за 120 гадоў там спачыла нямецка-прастаўніцкага роду), ніякіх заўважных слядоў не захавалася. Значыць, прыйдзецца вярнуцца, пашукчы.

Добра было б, каб пры шышы, там, дзе з’езд на Нагародавічы, усталявалі памятник камен. Такі прыклад ёсць у Слуцкім раёне, дзе належаў адзначалі месца, блізу якога стаяла сядзіба беларускага пісьменніка Яна Скрыгана. Ціпер кожны цікавы да гісторыі мінак абавязкова спыніцца, каб пачытаць, што напісана на вялікім камені на курганчыку.

Наш новы маршрут павязвае тры маёнткі і трох выдатных асоб. Нагародавічы — Страла — Жукоўшчына — Жыбарты — Дзятлава

У СТРАЛУ, НА РАДЗІМУ ПЭТА-РАМАНТЫКА

З Нагародавічаў прастую на фальварак Страла, месца, дзе нарадзіўся і жыў пэтар, сябра таварыства філатэстаў Юльян Корсак (“К” №19 ад 2024).

Шлях з Нагародавічаў на Стралу аказаўся не такі прамы, як падавалася. Пазначаны на сучасных мапах дарогі ўжо заараны. Прышлося аб’язджаць. Спярша грунтоўкай, далей добрым асфальтам. Фальварак Страла, што мяжуе з маёнткам Жукоўшчына, здаўна належаў вельмі старому беларускаму роду Корсак-Савічэў. Тут пасля шлюбу атаябрыўся бацька пэтра Ян Корсак. У 1820-х ён Страла — дзікуны сабрам Юльяна і яго маці (бацька даволі раба памёр) — сыла ў гэтай мясцовасці нечым накістаў дома культуры. Што цікава, музычна-танцавальныя вечарыны падаць студэнцкіх вакацый у Страле падліў дзвойчы на тыдзень не Корсак, а яго сябра Вінцэнт Дмухоўскі. Ганаровымі гаспадаром на імпрэзах былі іншыя філатэсты і філарэты. Прыкладам, вядомым пісьменніку Ігнат Хольцка, аўтар бестселера “Успаміны квестара”. Або будучы нацыянальны герой Чылі, геолог Ігнат Дамейка (тады яшчэ студэнт і філатэст), які на кані прабыў на вясельні сям’янамі з блізкай Жыбартоўшчыны. Ці пэтар-рамантык Антон Эдвард Адланец, што чытаў тут свае вершы. Да слова, Адланец, які ў вялікай ступені спрычыніў да стварэння культуры старэйшага сябра Адама Мішкевіча, селета адзначае 220-ю гадавіну нараджэння (рыхтэсць публікацыю). Была паездкам з Дабраўлянаў і пісьменніка Габрыля Пузыня.

Вяглад сціпнейшыя сядзібы нам вядомы з акаварлі Напалеона Орды. Апошні, пабываючы ў Страле, пакінуў пад малюнкам подліс “Месца нараджэння Юльяна Корсак” (тое самае сараджэ і знойдзеныя намі метрыка хросту). Шкала, раней на гэта не звярнулі ўвагі біёграфы пэтра, якія лічыць, быццам бы нарадзіўся ён у Слоніме.

Сёння тут захаваліся толькі падмуркі сядзібы, пуста зарослая дрэвамі і хмызняком. У гэтым гуршары, заеца, напярэдаў чорны капальнік, які перарыў усё, нібы крост. Убачыўшы гэткае, захавалася звязіць тут суботнік. А пры дароце — паствіць памятны камен. Дарэчы, сарод роспуску валюной пэтры сядзібы, якія штогод збіраюць у полі, ёсць пра прыдатныя для палобнай мэты. А дзін з іх, нагэтуна, прыгнаны б і ўвагу даследчыкаў. Сваімі абрысамі камен нагадае човен.

Добра было б яго захаваць, прыклам, усталяваўшы пры гісторычна-краязнаўчым музеі ў Дзятлаве.

Па дароце на Жукоўшчыну, якая ў часы Юльяна была галоўным маёнткам Корсак, на пагорачку сцішыліся старыя могілкі. Некалі на іх была каплічка Корсак, дзе ў 1830-м пахавалі бацьку пэтра. Сёння ад яе няма і следу. Шмат перакруленых твараў уніз старых камяню. З многіх помнікаў зніклі металевыя крыжы і таблічкі з імёнамі. А вось магіла апошніх гаспадароў Жукоўшчыны, што выдалі ён ён Страла — дзікуны сабрам Юльяна і яго маці (бацька даволі раба памёр) — сыла ў гэтай мясцовасці нечым накістаў дома культуры. Што цікава, музычна-танцавальныя вечарыны падаць студэнцкіх вакацый у Страле падліў дзвойчы на тыдзень не Корсак, а яго сябра Вінцэнт Дмухоўскі. Ганаровымі гаспадаром на імпрэзах былі іншыя філатэсты і філарэты. Прыкладам, вядомым пісьменніку Ігнат Хольцка, аўтар бестселера “Успаміны квестара”. Або будучы нацыянальны герой Чылі, геолог Ігнат Дамейка (тады яшчэ студэнт і філатэст), які на кані прабыў на вясельні сям’янамі з блізкай Жыбартоўшчыны. Ці пэтар-рамантык Антон Эдвард Адланец, што чытаў тут свае вершы. Да слова, Адланец, які ў вялікай ступені спрычыніў да стварэння культуры старэйшага сябра Адама Мішкевіча, селета адзначае 220-ю гадавіну нараджэння (рыхтэсць публікацыю). Была паездкам з Дабраўлянаў і пісьменніка Габрыля Пузыня.

Маці і жонка пэтра былі пахаваныя ў Дзятлаве. Юльян жа сканаў у Наваградку, у доме Адама Мішкевіча, які арандаваў незадоўга да смерці. Там яго, хутчэй за ўсё, і пахавалі. Вядома, што памёр ён на руках Вінцэнта Дмухоўскага, які з сям’ёй акурат у тыя часы жыў пад Наваградкам.

На развітанне са Стралай, абраўшы безыменны камен, я запаліў Корсакам, бацьку і сыну, па знічы.

ЖУКОЎШЧЫНА РАЙМУНДА КОРСАКА

З XVI стагоддзя, а можа і раней, гэты маёнтка знаходзіўся ў руках Корсак-Савічэў. У XIX стагоддзі тут з’явіўся мураваны палацкі. У часы Юльяна гаспадарыў у Жукоўшчыне Раймунд Корсак, драматыр, пэтар, аўтар перакладу на польскую мову твораў знакамітага французскага байкаліста Жана дэ Лафонтэна (1621—1695). Часам Раймунда называюць бацькам Юльяна, але насамрон даводзіўся ён яму дзядзькам. Сёння толькі фрагменты маёнтка — шматлікія ствы, высокі комін бровара ды гаспадарня пабудовы (маюць статус гісторыка-культурнай каштоўнасці) — нагадаваюць, што некалі тут была замочная гаспадарка.

Акуратны і сціплы аграгарадок Жукоўшчына, які выраб побач, прамаюна транзітам. Сп’яняючы пры помніку, што

пастаўлены на месцы, дзе ў часы Вялікай Айчыннай вайны былі пакараны смерцю мясцовыя падпольшчыкі. Да абеліска ў лагчыне нядаўна зроблі новыя надзейныя сходзі, а значыць — памяць жыве.

ШЛЯХ У ЖЫБАРТОЎШЧЫНУ

Раней паміж Жукоўшчынай і Жыбартоўшчынай была прамая дарога, але шукаць яе сарод мелярашыйных канаў і разараных паўзёў я не стаў. Таму выязджаю на трасу Дзятлава — Ліда. Паабягалі дарогі нічога цікавага, анічога да Жыбартоўшчыны. Маёнткач гэты нам цікавы з дзюох прычын. Па-першае, у ім бываў сьляны мастак, стваральнік Віленскай мастацкай школы Ян Рустэм (жыў з сям’ёй у палатцы Развімеў-Солтанаў у Дзятлаве). Па-другое, на пачатку XIX стагоддзя Жыбартоўшчына перайшла да Ігната Дамейкі, дзядзькі славуэта геолога Ігната Дамейкі. У 1819-м ён пабудавалі мураваную сядзібу (у падмурку да гэтага часу бачны вялікі камен з імем гаспадары і датай пабудовы). Тут пад наглядкам дзядзькі пляменнік спасцігаў няпростае навукі земляробства (сваёк меў аграганічную адукацыю). Ну а ў прэррвах паміж практыкаванямі ў Міністэрстве маёнткі адпраўляўся на вачоркі да Корсак-Савічэў.

Апошні раз я быў у маёнтку Дамейкаў у 2017-м, калі ў нашай краіне вельмі шырока адзначалася 215-я гадавіна нараджэння Ігната Дамейкі. Тады, пасля вялікай міжнароднай канферэнцыі ў Нацыянальнай акадэміі навук і афіцыйнага мерапрыемства ў Міністэрстве замежных спраў Рэспублікі Беларусь, на мясцінах, звязаных з памяншчым героям, выправаіліся цылая экспедыцыя, у якой бралі ўдзел прамыя нашчадкі Дамейкі, навукоўцы і журналісты. Тады мы пабывалі ў Міры, Вялікай Мядзвіжы, Наваградку, Жыбартоўшчыне, Дзятлаве, Ліде і іншых мясцінах, наведвалі і музеі.

У Жыбартоўшчыне прайшла выдатная імпрэза з удзелам нашчадкаў, прадстаўнікоў мясцовых уладаў і новых гаспадароў маёнтка. На жаль, сядзібы дом, які за савецкім часам актыўна выкарыстоўваўся, пазней быў закінуты і пакутаваў ад маралёпраў. І калі нарэшце знайшоўся новы уласнік, ужо стаў без даху, з лабітым шыбамі і праваленай падлогай. Сёння, у параўнанні з 2017-м, у Жыбартоўшчыне вяселі. Тэрыторыя прыбраная, трава рэгулярна абкошваецца. З’явілася клумба з кветкамі і арт-об’ектам, студыя з прыгожым наваесам. Убачыць уладальнікі і паціваўца далейшым лёсам сядзібы мы не пашанавалі, таму трохі апапачнуўшы і паўзгалдаўшы тыя дні, я вярнуўся ў сямлю. Калі б мая воля, я б і тут на з’ездзе з трасы на Жыбартоўшчыну паставіў памятны камен: людзі паміраюць, маёнткі знікаюць... А такі знак заўсёды будзе нагадаваць пра нашу гісторыю.

Ужо на станцыі я пазнаёміўся з бабулькай, якая займаецца зборам зёлка. Пасля цэлага дня маўчанья, бо цяпер на вёсцы сустраць чалавеча — святла, вельмі прыемна парамзавіліць і пацух парадцы па ўжыванні народных сродакаў.

РАДОН І СТАЛАКТЫТЫ

У Дзятлаве на старых гарадскіх могілках, праваруч ад адрэстаўраванай нядаўна капліцы, знаходзіцца магіла жонкі пэтра Юльяна Корсак-Савічэў з роду Мацкевічэў ды іншых сваякоў. А пра тое, якое дачыненне да Дзятлава мае сям’я Дмухоўскіх, я распытаў асобна. Завяршэнне вандроўкі планавалася ў самім Дзятлаве, але моцны сустрачны вецер прымусяў змяніць маршрут. Таму з гасцінцы прамаю ў левы бок і па роўнай як страла трасе еду на станцыю чыгуначкі Клішавічы, каб на дызельні дабрацца да Баранавічаў.

Па дароце даволі пабачыць гмахі вядомага ўсёй краіне аздараўленчага санаторыя “Ралон”. Каб крыху перавесці дых, сп’яняюся насупраць яго, на рацэ Моучаль. Тут, пад мостам, можна адчуць сабе спелеагатам, уласна вочы назіраць, як растуць сапраўдныя сталактыты.

ты і сталагміты. Або ў вобразе Ігната Дамейкі правозіць для турыстаў інтэрактыўныя геалагічныя экскурсіі. А глядзячы на хуткаплынную звілістую раку, я падумаў аб сплывах на каяках. Аматарам воднага турызму тут будзе абавязкова спадабацца!

Ужо на станцыі я пазнаёміўся з бабулькай, якая займаецца зборам зёлка. Пасля цэлага дня маўчанья, бо цяпер на вёсцы сустраць чалавеча — святла, вельмі прыемна парамзавіліць і пацух парадцы па ўжыванні народных сродакаў.

ВЫНІКІ ПАДСУМАННІ

Вечаровае сонца асвятляла дзіўнымі, чароўнымі промянямі кравяў за акном і людзей у напаяўстым вагоне, што нёс мяне дамоў. Ужо дзеля гэтага варта было выбрацца з дому ў выхадзіны. Але яшчэ большую ўнісцеласць дадала настроя і тое, што амаль усё заплававанае злейсена. Сапраўды, распаўсюданыя новыя шыканы маршруты, які павязвае тры маёнткі і трох выдатных асоб. А што магла Вінцэнта Дмухоўскага ў Нагародавічах не знайшлася — тае быды. Ашчукаем.

Эміцер ЮРКЕВІЧ
Фота аўтара

1. Нагародавічы ў 1843 годзе і сёння
2. Свята-Мікалаўская царква ў Нагародавічах
3. Сядзіба Дамейкаў у Жыбартоўшчыне
4. Камень-човен ў Страле
5. Падмуркі сядзібы Корсак-Савічэў ў Страле

Чэрвень лета распачынае!

07.06 – 09.06

Разгорне брандавы календар месца адно з найскравейшых свят чэрвеня. Заклучае мерапрыемствы XIV Рэспубліканскага фестывалю нацыянальных культур праходзіць у Гродне з 7 па 9 чэрвеня. Мэта — развіццё міжнароднага сяброўства, адраджэнне культурных традыцый нацыянальных супольнасцей і адлюстраванне культурнай нацыянальнай разнастайнасці беларускага грамадства.

14.06 – 15.06

Нацыянальны фестываль беларускіх песні і паэзіі “Маладзечна-2024” збярэ прыхільнікаў 14 і 15 чэрвеня. У праграме — канцэрты з удзелам вядучых калектываў мастацкай творчасці і выканаўцаў, сустрэчы з беларускімі паэтамі, кампазітарамі і іншымі дзеячамі культуры, спектаклі па творах беларускіх аўтараў, выставы-кірмашы дасягненняў майстроў народных мастацкіх рамёстваў. Галоўным мерапрыемствам стане Нацыянальны конкурс маладых выканаўцаў беларускай эстраднай песні.

15.06

Абласное свята вулічнага мастацтва “Волаты Прыдзвіння” абудзецца 15 чэрвеня на Віцебшчыне. Акрамя турніру “Волат Прыдзвіння”, запланаваны конкурс-выстава арт-аб’ектаў для інсталцыі “Парк волатаў” і “Парк мініяюр”, конкурс шкарывага вулічнага мастацтва “Цудоўны свет” ды шмат іншых цікавінак.

22.06 – 23.06

Міжнародны фестываль песні і музыкі “Дніпроўскія галасы ў Дуброўне” пройдзе з 22 па 23 чэрвеня на Віцебшчыне. На яго запрошаны найлепшыя харавыя, аркестравыя, танцавыя, фальклорныя калектывы з Беларусі, Расіі, іншых краін. Традыцыйна ў праграме — наведванне мемарыяльнага комплексу “Рыленкі”, выстава-конкурс “Лялька Дубравушка”, агляд-конкурс на лепшы падворак. Таксама ў рамках фестывалю абудзецца міжнародная канферэнцыя “Польвігу жыць у стагоддзях”, прысвечаная 80-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

29.06

У Мірскім замку 29 чэрвеня Беларускі дзяржаўны акадэмічны музычны тэатр прадставіць **Музычныя шоу “У стылі кінахіт”**. Усе ахвочыя атрымаюць магчымасць сустрэцца з кінамузыкай і эстраднымі хітамі ў выкананні салістаў і сімфанічнага аркестра тэатра.

07.06 – 09.06

Міжнародны фестываль народнай музыкі “Звіняць цымбалы і гармонік” запланаваны з 7 па 9 чэрвеня ў Паставах. Удзельнікамі стануць фальклорныя калектывы, салісты, гарманісты, цымбалісты і скрыпачы. Насычаная праграма пачнецца з літаратурна-музычнай вечарыны “Спявае душа вершаваным радком”. У рамках фестывалю абудзецца адкрытая выстава ўдзельнікаў міжнароднага пленэру асацыяцыі мастакоў-плёнэрыстаў (г. Масква, Расія) “Жывапіснае Пастаўшчына”, свята традыцыйнай творчасці “Скарбонка народных талентаў”, музычна-тэатральнае прадстаўленне “Пастаўскі баль” і шмат іншых мерапрыемстваў.

14.06 – 16.06

Штогадовы фестываль опернага і балетнага мастацтва “Вечеры Вялікага тэатра ў замку Радзівілаў” разгорнецца ў Нясвіжы з 14 па 16 чэрвеня. Гэта сумесны музычны праект музея-запаведніка і Вялікага тэатра. Праграма ўключае спектаклі, канцэрты, оперныя і балетныя пастаноўкі.

15.06

Фестываль “Паўлаўскі каравай” пройдзе 15 чэрвеня ў аграгарадку Навасёлкі, што на Гродзеншчыне. Паводкі Слонімскага раёна прадставяць традыцыйную вышчуку і запрацяць пазабудзіліца ў беларускіх тульнях, станаваць масювыя танцы, пераўвасобіцца ў гаспадынь і выканаць хатнюю работу. Кульмінацыяй свята стане фальклорная праграма “Шлях да каравая”, якая акуне ў традыцыі і гісторыю рэгіёна. Таксама запланаваны майстар-класы па выпечцы каравая і яго дэгуставанні.

23.06

Фальклорнае свята “Старалаварскія сёмуха — гудзе на ўсю ваколіцу!” абудзецца 23 чэрвеня. У аграгарадку Стары Дварэц, што на Гродзеншчыне, пройдзе творнае спаборніцтва фальклорных калектываў, абрадавыя дзеянні, тэатралізаваныя гульні і танцы, выставы і кірмашы майстроў народных мастацтваў. Таксама будучы працаваць творчыя лабараторыя вядучых спецыялістаў рознага профілю мастацтваў Беларусі і замежжа, абудзецца навукова-практычная канферэнцыя, прысвечаная развіццю народнай творчасці.

08.06

Літаратурна-музычнае свята “Цімкавіцкія вытокі” пройдзе 8 чэрвеня. У гонар дня нараджэння Кузьмы Чорнага на яго радзіме ў вёсцы Цімкавічы разгорнецца карагод мерапрыемстваў. У рамках урачыстага адкрыцця пройдзе ўзнагароджанне пераможцаў творчага конкурса “Родныя мае мясціны” і выступленні творчых калектываў мастацкай самадзейнасці Капыльскага раёна і беларускіх пісьменнікаў. З канцэртнымі праграмамі выступіць вакальная група “Чысты голас” і народны вакальны ансамбль Старобінскага гарпасялкованага дома культуры “Вясёлы балаган”. Акрамя таго, запланаваны майстар-класы, краязнаўчы і пазнавальныя гульні, экскурсіі па экспазіцыі Літаратурнага музея імя Кузьмы Чорнага з чытаннем.

15.06

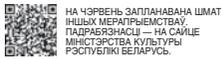
Свята “Першы ўкос” абудзецца 15 чэрвеня ў Музеі народнай архітэктуры і побыту, што па Мінскам. У праграме — знаёмства з сенаскосным прыладамі і традыцыямі, конкурсы і майстар-класы. Ахвотнікі змогуць паўдзельнічаць у беларускіх танцах ды гульнях, паспяваць народныя песні.

15.06

Рэгіянальнае свята-конкурс “Свята лялькі” запланавана на 15 чэрвеня. У круглым збіруцца майстры дэкаратыва і прыкладнага мастацтва, спецыялісты дамоў, цэнтраў рамёстваў і ўмельцы з усёй краіны. На тэматычных і конкурсных плічоўках будучы прадстаўлены традыцыйныя гульні і спецыяльныя плічоўкі, сучасныя лялькі, выкананыя ў самых розных і незвычайных тэхніках.

27.06 – 01.07

Міжнародны фестываль народнай творчасці “Вянок сяброўства” разгорнецца ў Баўрыўцы з 27 чэрвеня па 1 ліпеня. У праграме — канцэртыны ды конкурсныя выступленні творчых калектываў, індывідуальных выканаўцаў, тэатралізаваныя паказы, мавасявыя гульні, музычныя фестывалі, выставы і кірмашы майстроў народных мастацтваў. Таксама будучы працаваць творчыя лабараторыя вядучых спецыялістаў рознага профілю мастацтваў Беларусі і замежжа, абудзецца навукова-практычная канферэнцыя, прысвечаная развіццю народнай творчасці.

Зачараваныя “Карсарам”

Хутчэй за ўсіх разгадала чайнворд (“К” № 21 ад 24.05.2024) Ксенія Салавей. Пераможца нашага конкурсу атрымала білеты ў Вялікі тэатр і разам з мамай наведала балет “Карсар”.

Дзяўчына працуе інжынерам-праграмістам і паралельна вучыцца ў Беларускай дзяржаўнай універсітэце інфарматыкі і радыёэлектронікі. Газету “Культура” Ксенія выпадкова убачыла ў сяброўкі ў бібліятэцы і адразу зацікавілася магчымасцю трапіць на спектакль. Для пераможцы гэта не проста прыемнае бавенне часу, а эстэтычная асярода ад мастацтва грацыі і пластычнасці, бо тэатры сама захапляеца акрабавыкай. Вельмі спадабалася пастаноўка. Удалы палбор акцёрваў, выражаны і прывабныя вобразы. Немагчыма было адарваць вачэй ад віртуозных скачкова, лёгкісці дзеі. Яркія касцюмы, багатая дэкарацыя пагузілі нас у свет гістарычнага, стварылі непаўторную атмасферу. Варта адзначыць і аркестр, які радаваў гледачоў беларудным выкананнем. Музыканты шыкоўна дапаўнілі тое, што адбывалася на

Адказы на чайнворд (“К” № 21 ад 24.05.2024):
1. Сяброўства. 2. Арэна. 3. Асоба. 4. Артыстка. 5. Аб’ём. 6. Культур. 7. Аперата. 8. Адаптацыя. 9. Антон. 10. Нумар. 11. Рускія. 12. Янка. 13. Аляксандр. 14. Радзіма.

сцэне, — падзялілася ўражаннямі ад спектакля Ксенія. Яе маме, Інэсе, балет таксама спадабаўся. Паводле слоў жанчынчы, на вышнім акадэмічным і сольным партыі, і праца трупы ў цэлым. Інэза Салавей асобна выдзеліла ўспамін карцін у фэе, што далалі становіцца эмоцыі. Не пакнула чайнворд без увагі і Кацярына Абманічыца, бібліятэкар чытальнай залы Цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы Расонскага раёна. Для адмысловага гэта ўжо хобі — прымісла адказаць на пытанні і дасылаць варыянты ў рэдакцыю. І хача білеты можна атрымаць толькі аэлін раз. Кацярына працягвае цікавіцца навінамі “Культуры”. Хутка мы апублікуем наступны чайнворд, які дае шанец чытачам патрапіць у Вялікі тэатр. Насем культуру, жывём мастацтвам!

Прывітанне з Ліды

Географія пераможцаў віктарыны, якая штодзень ладзіцца ў Telegram-канале “Культура і Мастацтва”, паўражэнна. Гэтым разам першай далася правільнага адказы на № 21 газеты загалючы адказаў рэкламай і менеджменту Палаца культуры горада Ліды **Святлана Бабаханка**: — Я даўні сябар нашага выдання. Заўсёды з задавальненнем чытаю матэрыялы і сачу за навінамі праз Telegram-канал. Дзякую за эмоцыі, якія падарвала мне Установа “Культура і мастацтва”. Вельмі рада, што выпад шанс убачыць прэм’еры паказ “Казкі пра цара Салтана” Вялікага тэатра.

На жаль, скарыстаць білеты на спектакль у Святлане не атрымалася. Пераможца пералада іх кіраўніку народнага ансамбля “Ліццанка” Волзе Сяргеева, якая засталася ў хазахленні. — Моцна і іскрава пастаноўка. Выдатнае спалучэнне інструментальнай мелодыі і оперных партытураў з пластычным дзеяннем на сцэне. Дзякую за цудоўную магчымасць прывесці сямейны вечар і пазнаёміць дзіця з музыкай Рымскага-Корсакава ды паэзіяй Пушкіна. Спадзяёмся, што і Святлане неўзабаве ўласна убачыць спектакль “Казка пра цара Салтана” і пабыць у Вялікім тэатры!

Святлана Бабаханка

Афіша з 7 па 14 чэрвеня

НАЦЫЯНАЛЬНЫ РЭСПУБЛІКАНСКІ МУЗЕЙ БЕЛАРУСІ
г. Мінск, вул. Ленінва, 20,
тэл.: 8 017 3970163
(экскурсіяннае бюро)

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
- Штогадовы інклюзіўны праект “PlayArt. Стварай. Ачувай. Пазнавай”, прысвечаны Міжнароднаму дню абароны дзяцей. **8 чэрвеня ў 13.00.**
- Экспазіцыя “Сібір шматоблічная” ў межах Дзёна культуры Новасібірскай вобласці ў Рэспубліцы Беларусь. Выставачны корпус, вул. Карла Маркса, 24. **Да 16 чэрвеня.**
- Выстава “Рэлігія і вуніт”. **Да 16 чэрвеня.**
- Выставачны праект “Беларусь вызвалена: заповедзь 1944-га” з фонду Нацыянальнага мастацкага музея. Пrowadзіцца ў Нацыянальным акадэмічным Вялікім тэатры оперы і балета Рэспублікі Беларусь. **Да 23 чэрвеня.**
- Выстава “Вадзім Качан. Малюні часу і святла. Метамарфозы фатаграфіі” з калекцыі аўтара. Экспазіцыя прымеркавана да 65-годдзя фатамастака, выкладчыка, ганаровага члена Беларускага грамадскага аб’яднання фатаграфіаў, члена Беларускага саюза дызайнераў Вадзіма Аркадзевіча Качана. **Да 24 чэрвеня.**
- Выстава творчай удзельніцкай студыі вядзеных мастакоў пры Цэнтральным ДOME афіцэраў Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь “Бадэкаўшчыне слухам”. **Да 7 ліпеня.**
- Рэкламна-выставачны праект “80. Арт-хроніка вызвалення”, прысвечаны гадавіне вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Увазе гледачоў прапанаваны рэпрадукцыі знакамітых твораў айнаных мастакоў з калекцыі музея. Станцыя творчай “Кастрычніцкай” (выхад да Дзяржаўнага ўніверсальнага магазіна, Кастрычніцкай плошчы і Палаца Рэспублікі). **Да 15 ліпеня.**
- Экспазіцыя “Ю. Пэн. Я. Кругер. Мастацкія школы Беларусі”. Выставачны корпус, вул. Карла Маркса, 24, паверх 3, залы 1 і 2. **Да 18 жніўня.**
- Экскурсіі: “Самыя-самыя...” (6+).
- “Ягоа колеру зима?” (6+), “Казкі Усходу” (10+), “Міфы Старавішняй Грэцыі і Рыма” (10+), “Партрэты даўняй мінулы пакалення...” (10+), “Піць моў хаханні” (16+), “Жанчыны партрэт” (16+), “Мінск у музеі” (16+). Пrowadзіцца заўсёды.

МУЗЕЙ “ДОМ ВАНЬКОВИЧ”
КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА
1-Й ПЛАТОВЫ ХІТ СТ.
г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 32а,
тэл.: 8 017 3657796, 8 017 3588878

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
- Выстава выцінанкі Галіны Жураўлевай “Бясконцыя ўзоры жыцця”. **Да 27 чэрвеня.**
- “Брацін-рыні” “Зрудычыне. Утвэннасць. Паспех”. У гульні моцны прыняць удзел любыя арганізаваныя групы.
- Квэст “Плошкі мінулага”. Пrowadзіцца заўсёды.
- Экскурсіі “Інтэр’ер шлохейкай сядзібы”. Папярэдні запіс. Пrowadзіцца заўсёды.
- Экскурсіі “Шлях мастака Валенція Ваньковіча”. Папярэдні запіс. Пrowadзіцца заўсёды.
- Экскурсіі “Сядзібы партрэт”. Папярэдні запіс. Пrowadзіцца заўсёды.

МУЗЕЙ
В. К. БІЛЬНИЦКАГА-БІРУЛІ
г. Мінск, вул. Ленінская, 37,
тэл.: 8 0222 650203,
8 0222 658800

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
- Арт-стэціён “З’яўляем мастацтва”. Пrowadзіцца заўсёды.

Падрэдакцыя на сайце artmuseum.by альбо па тэлефонах 8 0222 650203, 8 0222 658800.

МАГІЛЁўСКІ АБЛАСНЫ ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР

г. Магілёў, вул. Першамайская, 7, тэл.: 8 0222 656604 (каса), сайт: mdrama.by

- Камедыя ў 3 дзеях **“Рамантыкі” (12+)**. 7 чэрвеня ў 18.30.
- Музычная казка ў 1 дзеі **“Дзюймовачка” (0+)**. 8 чэрвеня ў 12.00.
- Трагедыя па матывах камедыі **“Дон Жуан” (16+)**. Прэм’ера. 8 чэрвеня ў 18.30.
- Спектакль для сямейнага прагляду **“Усе хлапчукі – дурні!” (6+)**. Прэм’ера. 9 чэрвеня ў 12.00.
- Гісторыя прывязанасці ў 1 дзеі **“Прышый мужчына да жанчыны” (18+)**. 9 чэрвеня ў 18.30.
- Містычны трылер, камедыя абсурду **“Гульцы” (12+)**. Прэм’ера. 11 чэрвеня ў 18.30, 16 чэрвеня ў 18.30.
- Французская камедыя ў 2 дзеях **“Сем жанчын на шый” (16+)**. 12 чэрвеня ў 18.30.
- Медыйны спектакль **“Жаніцтва. Фантазмагорыя” (12+)**. Прэм’ера. 13 чэрвеня ў 18.30.
- Крымінальная камедыя **“Хітрыкі Скапена” (16+)**. Прэм’ера. 14 чэрвеня ў 18.30.
- Музычная казка ў 1 дзеі **“Як Кашчэй Бессмяротны з Васілісай ажаніўся” (6+)**. 15 чэрвеня ў 12.00.
- Камедыя ў 2 дзеях **“Тарцюф” (16+)**. 15 чэрвеня ў 18.30.
- Казачны атракцыён **“Па шчуपाкавай волі” (6+)**. 16 чэрвеня ў 12.00.

УНП 700184039

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ТЭАТР ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ

г. Мінск, вул. Энгельса, 7, тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627, пошта: kupalilet@mail.ru

- Спектакль **“Казка аб мёртвай царэўне...” (6+)**. Галоўная сцена. 10 чэрвеня ў 11.30, 11 чэрвеня ў 11.30, 12 чэрвеня ў 11.30.
- Імпрэза **“Музыка душы. Роднае” (0+)**. Камінная зала. 10 чэрвеня ў 19.00.
- Трагікамедыя **“Чакана гучна і да болю блізка” (16+)**. Камерная сцена. 11 чэрвеня ў 19.00.
- Камедыя ў 2 дзеях **“Паўлінка” (12+)**. Галоўная сцена. 12 чэрвеня ў 19.00.
- Музычная камедыя па песе У. Галубка ў 2 дзеях **“Пісаравы імяніны” (16+)**. Галоўная сцена. 13 чэрвеня ў 19.00.
- Містычная легенда пра каханне ў 1 дзеі **“Чорная панна Нясвіжа” (12+)**. Галоўная сцена. 14 чэрвеня ў 19.00.

УНП 100377901

БЕЛАРУСКІ ТЭАТР “ЛЯЛЬКА”

г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2, тэл.: 8 0212 669077 (каса)

- Музычная казка ў 2 дзеях **“Дыпытлівы слонік” (4+)**. 8 чэрвеня ў 11.00.
- Імпрэвазіцыя ў 2 дзеях **“Казкі пра казку” (6+)**. 11 чэрвеня ў 18.00.
- Маляўнічая казка ў 1 дзеі **“Як курантка голас шукала” (0+)**. Фае тэатра. 12 чэрвеня ў 18.00.

УНП 300001869

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА

Мінскі р-н, Астравыцка-Гарадоцкі с/с, в. Аколца, вул. Леваўская, 17а, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Выстава работ вядомага народнага майстра, разьбяра па дрэве, жывальсца, графіка Апаніярэя Фларыянавіча Пупко (1893–1984) **“Я беларус”**. Да 30 чэрвеня.
- **Батлеечны спектакль. Праводзіцца заўсёды.**
- Майстар-клас **“Саломаліценне”**. Праводзіцца заўсёды.
- Майстар-клас **“Лялька-мотанка”**. Праводзіцца заўсёды.
- Майстар-клас **“Ткацтва”**. Праводзіцца заўсёды.

УНП 100377771

Вялікі тэатр Беларусі
аб’яўляе конкурс на замшчэнне вакантных пасадак па творчых спецыяльнасцях:
— артыст балета,
— артыст балета (саліст),
— асістэнт балетмайстра.

Дадатковая інфармацыя — на сайце bolshoibelarus.by.
220029, г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1.

УНП 191081322

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ ЗАПАВЕДНІК “НЯСВІЖ”

г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19, тэл.: 8 01770 20602, 8 01770 20660, 8 029 5518051, 8 029 1903149

Палацавы ансамбль

- Канцэрт беларускай піяністкі Таццяны Старчанка **“Шапэн у замку”**. Тэатральная зала. 8 чэрвеня ў 13.00.
- Канцэрт **“Летнім вечарам”**. Тэатральная зала. 8 чэрвеня ў 18.00.
- Праграма **“Чараўніцтва ў чатыры рукі”** ў выкананні вядомых беларускіх піяністак Таццяны Старчанка і Марыны Рамейка. Тэатральная зала. 9 чэрвеня ў 13.00.
- **“Вечары Вялікага тэатра ў замку Радзівілаў”**. 14–16 чэрвеня.
- Выстава сучаснага скульптара Максіма Петруля **“4x4”**. Да 15 чэрвеня.
- Выстава **“Маджарскі: армянскі род ў гісторыі Беларусі”**. Калекцыйныя залы “Слуцкія паясы”. Да 31 ліпеня.
- Часовая экспазіцыя **“Ператвораныя ў попел. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны”**. Да 13 кастрычніка.

- Выставачны праект **“Прыгожосць і мода. XIX–XXI стагоддзі”**. Да 20 кастрычніка.
- Выставачны праект **“Цудатворная Жыровіцкая ікона Божай Маці ў камені”**. Аўтар праекта А. Палельскі. Малая выставачная зала. Да 18 лістапада.
- Міжнародны выставачны праект **“Castrum doloris. Пахавальны цырыманіял нясвіжскага двара”**. У складзе пастаяннай экспазіцыі.
- Квэст **“Палацавыя таямніцы”**
- Виртуальныя выставы: **“Ператвораныя ў попел. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны”**, **“Нясвіж – здытак сусветнай культуры”**, **“Разбуральны след вайны ў архітэктуры Нясвіжа”**, **“Шэдэўры калекцыі і ўнікальныя артэфакты музея-запаведніка “Нясвіж”**.
- Інфармацыйна-касавы цэнтр **(г. Нясвіж, вул. Гейска, 1)**
- Выстава работ мастака, члена Беларускага саюза мастакоў Генадзя Чыстага **“З душой вясны і першаю ўсмешкай лета”**. Да 9 ліпеня.

- **Архітэктурны помнік “Слуцкая брама” (г. Нясвіж, вул. Слуцкая)**
- Часовая экспазіцыя **“Колер і святло. 3 гісторыі вітражнага мастацтва”** з фондаў музея-запаведніка. Да 30 верасня.

- **Ратуша (г. Нясвіж, вул. Савецкая, 3)**
  - Фотадэкамантальная часовая экспазіцыя **“Шлях да Перамогі. Вызваленне Беларусі”**, прымеркаваная да 80-годдзя вызвалення нашай краіны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Да 31 ліпеня.
- Падрабязнасці па тэлефоне 8 01770 20602, 8 01770 20660 або на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС “МІР”

г. п. Мір, Караліцкі р-н, Продзенская вобл., тэл.: 8 01596 36290, 8 01596 36270

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Квэст **“Таямніца двух куфраў”**. 8 чэрвеня ў 13.30.
- Часовая экспазіцыя **“Міколава трава. Вобраз святога Мікалая ў традыцыйнай культуры”**. Шматгадовы праект Веткаўскага музея стараархідаўніцтва і беларускіх традыцый імя Ф. Р. Шклерава. Слановая зала. Да 16 чэрвеня.
- Часовая экспазіцыя мастацкіх работ Валерыя Даўгалы **“Акварэлі”**. Да 20 чэрвеня.
- Часовая экспазіцыя графікі эстампнай майстэрні Генадзя Вяля **“БРЕСТ-ХУДОЖКА-PRINT” – “Казачныя сны”**. Паўночны корпус палаца, мансарда. Да 28 чэрвеня.
- Культурная акцыя **“Сям’я”**. Індывідуальныя экскурсіі і музейныя заняты сямі відаў для сямейных груп з магчымасцю бясплатнага наведвання салона гістарычных гульняў **“У князя Міхайла”**. Да 30 чэрвеня.
- Касцюміраваная выстава **“Гісторыя ў асобах”** Цэнтральнага музея васковых фігур Санкт-Пецярбурга. Да 30 верасня.
- Экспазіцыя **“Воіны XX стагоддзя. Гета ў Мірскім замку”**.

УНП 590201541

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1, тэл.: 8 017 2431041 (каса), 8 017 3615493

- Балет у 2 дзеях **“Лебядзінае возера” (12+)**. 7 чэрвеня ў 19.00, 12 чэрвеня ў 19.00.
- Балет у 3 дзеях **“Баядэрка” (12+)**. 8 чэрвеня ў 18.00.
- Канцэрт **“Новае дыханне” (12+)**. Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 8 чэрвеня ў 18.30.
- **Гала-канцэрт зорак балета (12+)**. 9 чэрвеня ў 18.00.
- Балет у 2 дзеях **“Руслан і Людміла” (6+)**. Спектакль Варонежскага дзяржаўнага тэатра оперы і балета. 10 чэрвеня ў 19.00.
- Экскурсія **“Унікальны свет закулісся Вялікага тэатра Беларусі” (6+)**. 11 чэрвеня ў 16.00, 12 чэрвеня ў 16.00.
- Аперэта ў 3 дзеях **“Лютучая мыш” (12+)**. Выконваецца з адным антрактам. 11 чэрвеня ў 19.00.
- Канцэрт **“Глінка і яго сучаснікі. Рамансы і дуэты” (12+)**. Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 12 чэрвеня ў 19.30.

- **“Вечары Вялікага тэатра ў замку Радзівілаў”:**
- Канцэрт **“Тэатры. Tribute” (12+)**. Тэатральная зала Нясвіжскага замка. 14 чэрвеня ў 16.00.
- Балет у 2 дзеях **“Жызэль” (12+)**. Цэнтральны двор Нясвіжскага замка. 14 чэрвеня ў 20.30.
- Канцэрт **“Час бэзу” (12+)**. Тэатральная зала Нясвіжскага замка. 15 чэрвеня ў 12.00.
- Канцэрт **“Музыка Рэнесансу і барока” (12+)**. Касцёл Божая Цела ў Нясвіжы. 15 чэрвеня ў 14.00.
- Канцэрт **“Джакама Пучыні. Сапраўдны гений оперы” (12+)**. Тэатральная зала Нясвіжскага замка. 15 чэрвеня ў 16.00.
- Опера ў 2 дзеях **“Іаланта” (12+)**. Цэнтральны двор Нясвіжскага замка. 15 чэрвеня ў 19.30.
- Канцэрт **“Ад класікі да джаза” (12+)**. Тэатральная зала Нясвіжскага замка. 16 чэрвеня ў 12.00.
- Канцэрт **“Как многа дэвушек хороших...” (12+)**. Папулярная музыка 1930–1940-х. Тэатральная зала Нясвіжскага замка. 16 чэрвеня ў 14.00.
- Канцэрт **“Новае дыханне” (12+)**. Тэатральная зала Нясвіжскага замка. 16 чэрвеня ў 16.00.
- **Гала-канцэрт зорак Вялікага тэатра Беларусі (12+)**. Цэнтральны двор Нясвіжскага замка. 16 чэрвеня ў 19.30.

УНП 191081322

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

г. Мінск, пр-т Пераможаў, 8, тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792, 8 017 3271166

- **Пастаянная экспазіцыя.**
  - Часовая экспазіцыя **“Адзінай памяці верная”**, прысвечаная 80-годдзю вызвалення Беларусі.
  - Часовая экспазіцыя **“Музей. Час. Памяць”**, створаная ў рамках праекта “Адкрытыя фонды”.
  - Інтэрактыўная праграма **“Салдаты неба”**. Пляцоўка самалёта Лі-2. Запіска можна па тэлефоне 8 017 2030792 у панядзелак – пятніцу з 9.00 да 18.00.
- Праграма праводзіцца па нядзелях да верасня.**
Падрабязнасці на сайце warguseum.by.

УНП 100235472

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. Някрасава, 3, тэл.: 8 017 2550331, час працы: серада – нядзеля з 12.00 да 20.00

- Выстава работ удзельнікаў VI Міжнароднага фестывалю **“Тэкстыльны букет”**. Да 21 ліпеня.
- Выстава работ **“Зямля крывавіць гісторыяй”**. Да 25 жніўня.

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47, тэл.: 8 017 2550332, 8 017 3990978, час працы: аўторак – нядзеля з 12.00 да 20.00

УНП 192545414

Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь
аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі іконаў, твораў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.
Тэлефоны: **8 017 3970163, 8 025 6677819.**

УНП 100377771

КУЛЬТУРА
Сайт: kultura-info.by
E-mail: kim@kultura-info.by

ШТОТЫДНЭВАЯ ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА, ДЛЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА). Выдаецца на беларускай мове.
Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Рэгістрацыйнае пасведчанне № 637, выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
Выдавец — рэдакцыйна-выдавечкая ўстанова “КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА”.

Дырэктар — КУЗНЯЦОВА Наталія Васільеўна.
Рэдакцыя газеты “Культура”: Галоўны рэдактар — КУЗНЯЦОВА Наталія Васільеўна. Намеснік галоўнага рэдактара — ШЧУРОК Жанна Генадзеўна. Адказны сакратар — Галіна МАЛІНОВСКАЯ.
Рэдактары аддзелаў — Віктар ГАУРЫШ, Данііл ШЫЙКА.

Аглядальнікі рэдакцыі — Яўгенія ГАБЕЦ, Антон РУДАК, Ганна САКАЛОВА, Ілья СВІРЬНІ, Міхась ЮРКЕВІЧ, Зміцер ЮРКЕВІЧ, Анастас ЮРКЕВІЧ.
Рэдактары літаратурныя — Машэвіч ЗАЙЦАЎ, Лідыя НАЛІЦКА.
Рэдактар мастацкі — Мікалай КАСЦЮКОЎ.
Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх.

Тэлефон: 8 017 2860797.
Кульцурна-факс: 8 017 3345741.
Бухгалтэрыя: 8 017 3345735.
Рэкламны адзел: 8 017 2860797.
Падпісанні індэкс: 63875, 638752, 63879.
Ільготныя на паўгоддзе: 63872, 638722 (зніжка 15 %).
Камплект (газета “Культура” і часопіс “Мастацтва”): 63874, 638742 (зніжка 10 %).
Рознічны кошт — па дамоўленасці.
* — матэрыял на правах рэкламы.

Аўтары допісаў паведамляюць прозвішча, поўнасю імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар, дату выдачы, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асноўнае месца працы, зваротны адрас.
Аўтарскія рукапісы не рэдакцыйна і не вяртаюцца. Меркаванне аўтара можа не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі. Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў.

Падпісана ў друку 06.06.2024 у 16.00. Замова № 1323. Наклад 3420.
Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавечтва “Беларускі Дом друку””. 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1. ЛП № 38200000007667 ад 30.04.2004.
© “Культура”, 2024.